

«7/24.tm»:
«Türkmenistan
Sport» halkara
žurnalynyň
elektron
goşundysy

№ 44 (231)
28.10.2024

ESASLANDYRYJYSY — TÜRKMENISTANYŇ BEDENTERBIÝE
WE SPORT BARADAKY DÖWLET KOMITETI

**ATF-niň GONKONGDA GEÇIRILEN BAŞ
ASSAMBLEÝASYNDA TÜRKMENISTANYŇ
TENNIS FEDERASIÝASY AZIÝANYŇ IŇ ÇALT
ÖSÝÄN GURAMALARYNYŇ HATARYNA GOŞULDY**

HEPDÄNIŇ HABARLARY

✓ **23.10.2024 ý.** Hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Ministrler Kabinetiniň Baýlygynyň orunbasary T. Atahallyýewiň hem-de welaýatlaryň häkimleriniň gatnaşmagynda iş maslahatyny geçirdi. Onda ýurdumyzyň oba hojalyk toplumynda we sebitlerde alnyp barýlýan işlere, Oba milli maksatnamasynyň ýerine ýetirilşi bilen bagly meselelere garaldy.

✓ **23.10.2024 ý.** Türkmenistanyň Söwda-senagat edarasynda «Türkmengaz», «Türkmennebit» döwlet konsernleriniň, «Türkmengeologija» döwlet korporasiýasynyň guramagynda «Türkmenistanyň nebiti we gazy — 2024» atly XXIX halkara maslahat we sergi öz işine başlady.

23.10.2024 ý. Türkmen alabaýynyň baýramy mynasybetli Ahal welaýatynyň Ak bugdaý etrabyndaky «Türkmen alabaý itleri» hojalyk jemgyýetinde «Ýylyň türkmen edermen alabaýy» atly halkara bäsleşigiň

ikinji tapgyry geçirildi. Oňa birinji tapgyrda saýlanan türkmen alabaýlarynyň 20-si gatnaşdyryldy.

✓ **24.10.2024 ý.** Kazan şäherinde iş saparynda bolan hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Russiýa Federasiýasynyň Tatarystan Respublikasynyň Baştutany Rustam Minnihanow bilen duşuşdy.

✓ **24.10.2024 ý.** Kazan şäherinde geçirilen «BRICS goşmak»/«auriç» formatyndaky XVI BRICS sammitiniň çäklerinde hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Birleşen Milletler Guramasynyň Baş sekretary Antoniu Guterriş bilen duşuşyk geçirdi.

✓ **24.10.2024 ý.** Russiýa Federasiýasynyň Tatarystan Respublikasyna iş saparynyň ikinji gününde hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Kazan şäherinde geçirilen

«BRICS goşmak»/«auriç» formatyndaky XVI BRICS sammitine hormatly myhman hökmünde gatnaşdy.

✓ **26.10.2024 ý.** Paýtagtymyza Türkmen alabaýynyň baýramyna bagyşlanyp, Halkara «Türkmen alabaý itleri» assosiasiýasynyň IV mejlisi geçirildi. Bu forum türkmen halkynyň milli baýlygy bolan meşhur alabaýlaryň dünýädäki şöhratyny has-da artdyrmaga gönükdirilen möhüm wakadyr.

✓ **27.10.2024 ý.** Ýurdumyza Türkmen alabaýynyň baýramy mynasybetli baýramçylyk dabaralary ýaýbaňlandyryldy. Olaryň çäklerinde sergiler, maslahatlar, alabaýlaryň keşbini şekillendiriş we amaly-haşam sungaty eserlerinde çeper beýan etmek boýunça döredijilik bäsleşikleri, beýleki medeni çäreler geçirildi.

www.tdh.gov.tm

TÜRKMENISTANYŇ PREZIDENTI XVI BRICS SAMMITINE GATNAŞDY

✓ Russiýa Federasiýasynyň Tatarystan Respublikasyna iş saparynyň ikinji gününde hormatly Prezidentimiz Kazan şäherinde ilkinji gezek giňişleýin düzümde geçirilýän XVI BRICS Sammitine hormatly myhman hökmünde gatnaşdy.

Forum «Kazan EKSP» halkara sergi merkezinde geçirildi. Oňa 30-dan gowrak daşary ýurt döwletleriniň wekiliýet Baştutanlary, halkara guramalaryň, şol sanda BMG-niň, ŞHG-niň we GDA-nyň ýolbaşçylary, şeýle hem Täze ösüş bankynyň prezidenti bilelikde surata düşmek dabarasyndan soňra, XVI BRICS Sammitiniň «BRICS+3» görnüşindäki plenar mejlisine gatnaşdylar.

BRICS 2006-njy ýylda Peterburg halkara ykdysady forumynyň dowamynda esaslandyryldy we şondan bäri geçen döwürde dünjäniň abraýly düzümleriniň birine öwürüldi.

Geljekki hyzmatdaşlaryň barha artýan gyzyklanmalary göz önünde tutulyp, «BRICS+» formaty döredildi. Bu format häzirkä döwrüň ählumumy meseleleri boýunça netijeli dialog üçin meýdança bolup durýar. Durnukly ösüşe hem-de özara bähbitli ykdysady hyzmatdaş-

lyga aýratyn ähmiýet berilmegi munuň aýdyň mysalydyr. Bu hyzmatdaşlygyň ugurlary her ýyl geçirilýän ýokary derejedäki Sammitlerde we duşuşyklarda kesgittenilýär.

«7/24.tm»

TÜRKMENISTANYŇ PREZIDENTINE «DUSLYK» ORDENI GOWŞURYLDY

✓ Dünjäniň 30-dan gowrak ýurdundan ýokary derejeli wekiliýetleri, umumylykda 20 müňden gowrak myhmany Kazanda jemläň XVI BRICS sammiti ikitaraplaýyn duşuşyklary geçirmek üçin hem netijeli meýdança öwürüldi. Sammitiň çäginde hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Russiýa Federasiýasynyň Tatarystan Respublikasynyň Baştutany Rustam Minnihanow bilen duşuşdy.

Duşuşykda döwlet Baştutanymyz şu gezekki saparyň netijeleriniň Türkmenistanyň we Russiýa Federasiýasynyň arasyndaky döp bolan gatnaşyklary pugtalandyrmaga hyzmat etjekdigine ynam bildirdi. Bu gatnaşyklarda ýurdumyzyň Tatarystan Respublikasy bilen hyzmatdaşlyga uly ähmiýet berýär.

Duşuşygyň çäginde Rustam Minnihanow hormatly Prezidentimiz Serdar

Berdimuhamedowa Tatarystan Respublikasynyň «Duslyk» ordenini gowşurdy. Döwlet Baştutanymyz bu ýokary döwlet sylagyna Türkmenistan bilen Tatarystan Respublikasynyň, Russiýa Federasiýasynyň beýleki sebitleriniň arasyndaky dostlugy we hyzmatdaşlygy pugtalandyrmakda aýratyn hyzmatlary, ikitaraplaýyn söwda-ykdysady, ylmy-tehniki, durmuş-medeni gatnaşyklary ösdürmäge uly goşandy üçin mynasyp boldy.

Türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedowyň hem 2017-nji ýylyň sentýabrynda Tatarystan Respublikasynyň «Duslyk» ordeni bilen sylaglanandygyny nygtamak gerek.

Çeşme: «Türkmenistan» gazetini.

TENNISÇILERE TAPAWUTLANDYRYŞ NYŞANY

✓ Türkmenistanyň Tennis federasiýasy halkara derejede gazanan üstünlükleri bilen ýene bir gezek tapawutlandy. Aziýanyň Tennis federasiýasynyň (ATF) Gonkongda geçirilen Baş Assambleýasynda Türkmenistanyň tennis federasiýasy Aziýanyň iň çalt ösýän guramalarynyň hataryna goşuldy. Bu möhüm waka mynasybetli ATF-nyň ýolbaşçylary Türkmenistanyň Tennis federasiýasynyň wekillerine tapawutlandyryş nyşanyny gowşurdylar.

Baş Assambleýanyň işine yklymyň 45 döwletiniň milli federasiýalarynyň wekillerini gatnaşdy. Onuň dowamynda ATF-nyň 60 ýyllyk taryhyna ser salnyp, federasiýanyň gazananlary we geljekki ösüş ugurlary ara alnyp maslahatlaşyldy.

Milli federasiýamyzynyň ýolbaşçysy häzirkä wagtda yklym federasiýasynda hem wise-prezidentiň wezipesini ýerine ýetirýär. Şeýle bolansoň, Türkmenistan Baş Assambleýanyň işine ATF-nyň direktorlar geňeşiniň agzasy hökmünde işjeň gatnaşdy. Täze berlen

tapawutlandyryş nyşany ATF-nyň Türkmenistanda tennisiň ösdürilişine goşulýan goşant üçin ilkinji ykrarnamasy dälidir. Mundan ozal yklym federasiýasy Aşgabatda 12 ýaş çenli çagalaryň arasynda geçirilen Merkezi Aziýanyň tennis çempionatynyň ýokary derejede guralandygy üçin türkmen tarapyň işine ýokary baha beripdi.

2024-njy iýylyň 1-nji iýunynda Olimpiýa şäherçesindeki Tennis toplumyna «Tennis boýunça Aziýa sebitiniň okuw-türgenleşik merkezi» diýen dereje berildi.

✓ 9 октября 2024 года в Министерстве здравоохранения и медицинской промышленности Туркменистана состоялась презентация шестнадцатого тома научного издания «Лекарственные растения Туркменистана», написанного академиком Академии наук, доктором медицинских наук, профессором Гурбангулы Бердымухамедовым.

Мероприятие прошло в преддверии профессионального праздника – Дня работников здравоохранения и медицинской промышленности страны, отмечает Госинформагентство ТДН.

В презентации приняли участие члены Правительства страны, руководители профильных ведомств, представители общественных организаций и прессы, а также студенты. Участники отметили значимость многотомного труда не только для медицинского сообщества, но и для широкого круга читателей.

Шестнадцатый том энциклопедии продолжает традицию популяризации туркменской фитотерапии и народной медицины. Книга переведена на несколько языков и пользуется популярностью среди зарубежных специалистов. В издании подробно описаны десятки местных видов лекарственных растений, их лечебные свойства и рецепты использования. Особое внимание уделено эндемическим видам.

Уникальная энциклопедия расширяет знания о лекарственных растениях Туркменистана, объединяя древние традиции и современные научные достижения.

«Автор научных исследований в области медицины Герой-Аркадаг создал национальную модель развития отечественной медицины, объединившую мудрость и опыт предков, а также современные тенденции мирового здравоохранения», отмечает источник.

Подготовил Ыбрайым ГУРБАНОВ, старший преподаватель Туркменского государственного архитектурно-строительного института.

WEPALY DOST

✓ Ýurdumyzda her ýulyň oktýabr aýynyň soňky ýekşenbesinde belleniňän Türkmen alabaýynyň baýramy özüniň aýratyn taraplary bilen tapawutlanýan baýramdyr. Bu baýram halkymyzyň öz milli gymmatlygy, buýsanjy bolan alabaý itlerine söýgi-sarpasynyň aýdyň nyşanydyr. Baýram güni geçirilýän dabaralarda türkmen alabaýynyň şanyna döredilen aýdym-sazlar ýaňlanyp, şygrylar okalýar, itleriň özboluşly gulyk-häsiýetleri barada gyzykly gürrüňler berilýär. Şu ýyl hem hormatly Prezidentimiziň gol çeken degişli Buýrugyna laýyklykda, Türkmen alabaýynyň baýramy mynasybetli «Ýylyň türkmen edermen alabaýy» atly halkara bäsleşigi hem-de türkmen alabaý itleriniň daşky keşbini şekillendiriş we amaly-haşam sungatynyň eserlerinde, neşir önümlerinde, fotosuratlarda, teleýaýlymlarda çeper beýan etmek ugrunda halyçylaryň, suratkeşleriň, heýkeltaraşlaryň, fotosuratçylaryň, neşirýat işgärleriniň we teleoperatorlaryň arasynda bäsleşikler geçirildi.

It adama diňe bir dost bolmak bilen çäklenmän, eýsem onuň kömekçisi, hatda halasgäri bolmaga-da ukyplydyr. Munuň üçin getirip bolajak mysallar sanardan kän. Duýujylygy ýokary bolan itler tebigy hadysalary öňünden duýmagy başaryandyklary bilen hem bellidir. Diýmek, öz itiniň häsiýetini tanap, onuň özüni alyp barşyna gözegçilik edýän adam, özüni bolup biläýjek tebigy hadysalardan hem gorap biler. Lukmançylykda itlerde habar bermek, şeýle-de eýesine psihoterapewtiki taýdan peýdaly täsir etmek başarnygynyň bardygyny hakynda ky maglumatlar hem ýeterlikdir.

Mundan başga-da, itini gündelik gezdirmek, onuň bilen arassa howada gezenleşmek hem itiň sagdyn bolmagyndan daşgary, adamyň öz saglygyna-da oňaýly peýdasyny üetirýär. It ilkinji eldekileşdirilen haýwan bolmak bilen, indi biziň durmuşymyzyň aýrylmaz bölegine öwürlip gelýär. Hut şunuň özi-de itiň adam häsiýetine iňňän belet bolup gidenligine degerli delildir.

Degişli hünärmenler tarapyndan geçirilýän seljermeleriň, ylmy-barlag işleriniň netijesine görä, it saklaýan adamlarda ýürek-damar ulgamy, gan basyşy bilen bagly keseller az duş gelýär. Itler bilen dostlukly gatnaşyk huşsuzlykdan, Alsgeýmer keseli bilen kesellemekden goraýar, ýürek urgyňy sazlaşykly saklaýar.

Lukmançylykda adamlary haýwanlaryň üsti bilen bejerýän kanisterapiýa usuly zooterapiýanyň aýrylmaz bölegidir. Bu usulda ulanylýan öý haýwanlarynyň arasynda itler has uly orun tutýar. Şeýle terapiýa, esasan-da, kiçi ýaşly çagalar üçin möhümdir. It bilen dostlukly gatnaşyk, olarda irgözinden jemgyýet gatnaşyklarynda işjeň bolmaga, özüne ynamy artdyrmaga, özgelere duýgudaşlyk häsiýetine eýe bolmaga, nerw ulgamynyň kadalaşmagyna, dartgynlylygy, gaharjaňlygy peseltmäge, gorky-aladany ýeňip geçmäge, sözleşüşi ösdürmäge, hereket agzalaryny işjeňleşdirmäge kömek edýär.

Gahryman Arkadagymyzyň döwet galamyndan çykan kitaplarynyň içinde «Türkmen alabaýy» atly kitaby hem halkymyzyň söýüp okaýan eserleriniň biridir. Bu eserde halkymyzyň müdimilik buýsanjyny doly derejede dünýä ýaýmak, olaryň iň gymmatly taraplaryny açyp görkezmek baradaky aladalar öz beýanyny tapýar.

Biz hem milli gymmatlyklarymyzy sarpalamakda, olary dünýä üzünde dabaralandyryp, geljekki nesillere mynasyp derejede ýetirmekde yhlasyny gaýgyрмаýan Gahryman Arkadagymyza, Arkadagly Gahryman Serdarymyza tügs ýürekden alkyş aýdýarys!

Gülşat BEGHANOWA, Myrat Garryýew adyndaky TDLU-nyň mugallymy.

TÜRKMEN ALABAÝY

☑ Gahryman Arkadagymyzyň ajaýyp kitaplary türkmen halkynyň hemişelik ýankitabyňa öwürüldi. Milli Liderimiziň «Türkmen alabaýy» atly kitaby hem diňe bir türkmen halkymyzyň söýüp okaýan eserleriniň biri bolman, eýsem dünýä halklaryny hem haýrana goýan eserleriň biridir. Ata-babalarymyzdan nesilden-nesle geçip, biziň günlerimize miras galan milli ýörelgelerimizi, özboluşly gymmatlyklarymyzy, gaýtalanmajak ajaýyplyklary döwrebap derejede dikeldýän hormatly Prezidentimiziň halkymyzyň müdimilik buýsanjyny doly derejede dünýä ýaýmak, olaryň iň gymmatly taraplaryny açyp görkezme baradaky aladalary Gahryman Arkadagymyzyň «Türkmen alabaýy» atly ajaýyp eserinde öz beýany tapýar. Ýlmy esasyda doly öwrenilmäge mynasyp bolan türkmen alabaýynyň taryhy, gelip çykyşy hem-de häzirkä wagtda olaryň durmuşdaky orny baradaky wakalary, ajaýyp söhbetleri, hekaýalary özünde jemleýän bu gymmatly eseriň maňzyny uly ruhy güýç bar. Köpasyrlyk taryhy döwrüň dowamynda halkymyzyň ruhy gymmatlygyna öwürülen alabaýlar hakynda eser döretmek milli mirasymyzy has-da içgin öwrenmek bilen aýrylmaz baglanyşyklydyr.

Gahryman Arkadagymyzyň tagallasy bilen döredilen «Türkmen alabaý itleri» assosiasiyasy häzirkä döwürde dünýäde uly gyzyklanma eýe bolan, daş keşbi bilen bir hatarda akylly häsiýetleri we özüni alyp barşy bilen beýleki tohum itlerden has-da tapawutlanýan alabaýlaryň müňýylliklerden gelýän şöhratly ýolunyň dowam etdirilip, nesillerden-nesillere geçiriljekdigini aňladýar. Şonuň bilen birlikde dünýäniň beýleki ýurtlaryndaky alabaý itleriniň muşdaklary bilen hyzmatdaşlykda bolmaga mümkinçilik döredýär. Türkmenistanyň çäklerinde Altyndepede, Goňurdepede, Nusaýda, Gadymy Merwden 60 kilometr uzaklykda ýerleşýän Daňdanakanda geçirilen gazuw-agtaryş işleriniň netijesinde ýüze çykarylan arheologik tapyndylar alabaý itleriň tohumlarynyň iň gadymylarynyň biridigini tassyklaýar. Bu taryhy maglumatlar hem-de Gahryman Arkadagymyzyň jöwher paýhasyndan döran «Türkmen alabaýy» diýen kitaby, taýsyz tagallalarynyň esasynda döredilen «Türkmen alabaý itleri» assosiasiyasynyň geljekdäki amala aşyryjak işleri, şeýle-de Gahryman Arkadagymyzyň başlangyjy bilen 2017-nji ýylda Aşgabat şäherinde geçirilen Ýapyk binalarda we söweş sungaty boýunça V Aziýa oýunlarynyň nyşany hökmünde alabaýyň şekiliniň kabul edilmegi türkmen halkynyň bu mukaddesliginiň abraýyny dünýäde has-da artdyryýar. Bularyň hemmesi türkmen halkynyň müňýylliklaryň dowamynda kämilleşdirip gelen gymmatlyklaryna Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň tagallasy bilen Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe uly sarpa goýulýandygyny we onuň has-da kämilleşdirilip, geljekki nesillere ýetirilmegine giň mümkinçilikleriň döredilýändigini aýdyň şöhlelendirýär.

Näzik ÇARYÝEWA,
Aşgabat şäheriniň saz ugruna ýöriteleşdirilen
42-nji orta mekdebiniň müdiri.

☑ Halkymyzyň asyrlarboýy ýoldaşy bolup gelen alabaýlarymyza belet ýaşulular: «Alabaý — eýesine wepaly jandardyr» diýip gürrüň berýärler. Öýüň hüşgär goragçysy, çopan-çoluklaryň esasy kömekçisi hem sürini goraýjy, ýola çyksa wepaly ýoldaşy bolýan alabaý itlerimiz, hakykatdan hem, taryplanmaga mynasypdyr. Alabaýlar eýesine wepalylygy, saklygy bilen birlikde, asudalygy, parahatçylygy goraýjylyk häsiýetleri bilenem meşhurdyr. Aslynda, haýsy görnüşe degişlidigine garamazdan, itleriň ählisinde hem üns bererlik tebigy oňat gulyk-häsiýetler bardyr.

Gahryman Arkadagymyzyň: «Ynsanyň iň bir ýakyn dosty, goragçysy hasaplanýan alabaýlar türkmeniň geçmişinde, häzirkä döwründe esasy orny eýeleýändir. Olaryň duýgurlygy, hüşgärligi, wepadarlygy hem-de kyn gününde ýakyn dost kimin ýardam edýänligi aýdylyana güwälikdir. Türkmen milletini, onuň geçmişini alabaýsyz asla göz önüne getirmek mümkin däl» diýen sözlerinden ugur alnyp, dünýä jemgyýetçiliginde uly gyzyklanma döredýän gymmatlyklarymyzyň näýbaşylarynyň biri bolan alabaý itlerimiziň tohum arassalygyny saklamakda we olaryň sanyny artdyrmakda alnyp barlyýan işler her birimizi diýseň guwandyrýar, buýsandyryýar.

Türkmen halky iti ýetişdirmek işinde-de ussatlyk görkezýär. Ony özüniň aýrylmaz hemrasyna, ýakyn kömekçisine öwürýär. Bu ýakyn gatnaşyk türkmen nakyllarynda-da öz beýany tapypdyr. Itiň häsiýetleri, eýesine wepalylygy barada nakyllaryň, durnukly söz düzümleriniň, erkiklerdir rowaýatlaryň, matallardyr tymsallaryň bir topary döredilipdir. Ata-babalarymyzyň uzak ýyllaryň dowamyndaky synçylygynyň netijesinde itler bilen baglanyşykly döreden: «It üýrse, myhman geler», «It gara görmän üýrmez», «Bir başy it-de eklär», «It geldi, gut geldi», «Yurt ýeriň ýitmesin diýseň, it edin» diýen ýaly aýtdygyr nakyllary mysal getirmek bolar. Eli çeper ene-mamalarymyzy bolsa wepaly itiň keşbini özleriniň döreden sungat eserlerine siňdirmegi başarypdyrlar, ak öýleriň gapysynyň daşyndan asylyan eňsilere, salançak we düşeklik keçelere «tazyguýruk», «it yzy» nagyşlary salypdyrlar.

Alabaý köpasyrlyk taryhymyzyň dowamynda häzirkä günlere çenli halkymyzyň wepaly hemrasyna öwürülen jandardyr. Ir döwürlerde gapy-syndan gulp asmadyk türkmen öýüni, mal-mülküni öz wepaly dostuna — alabaýyna ynanyň, islän ýerine gidipdir. Olar aňyrdan gelýän adamyň aýak basyşyndan niýetiniň nähilidigini anyklap bilýärler. Şonuň üçinem olar serhetçilerimiziň kömekçisi, dost-doganlyk serhetlerimiziň goragçysy bolup durýarlar.

Dilaram SERDAROWA,
Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň
uly mugallymy.

«Ýylyň türkmen edermen alabaýy» adyna Akguş atly türkmen alabaýy mynasyp boldy. Ony ösdürip ýetişdiren hem-de bu bäsleşige taýýarlan Aşgabat şäherinden hususy işynas R.Kerimow.

TÜRKMENISTAN — SPORT ÝURDY

✓ «Türkmenistan» ýaşlar bedenterbiýe-sport guramasynyň Balkan welaýat bölümi, Türkmenbaşy şäheriniň bedenterbiýe we sport bölümi bilen bilelikde «Türkmenistan — ruhbelentligiň we sagdynlygyň ýurdy» atly XIV Spartakiadanyň çäklerinde Türkmenbaşy şäheriniň mekdep okuwçylarynyň arasynda woleýbol ýaryşyny geçirdi. Ýaryşda oglanlaryň arasynda Türkmenbaşy şäheriniň 15-nji, 5-nji, 14-nji orta mekdepleriniň woleýbol toparlary degişlilikde ilkinji üç orny eýelediler. Gyzlaryň arasynda 7-nji, 5-nji, 2-nji orta mekdepleriň woleýbolçylary baýrakly orunlara mynasyp bolmagy başardylar.

✓ Etrek etrabynyň bedenterbiýe we sport bölüminiň guramagynda Etrek etrabynyň edara-kärhanalarynda zähmet çekýän ýigitleriň we zenanlaryň arasynda sportuň woleýbol görnüşinden ýaryş geçirildi. Çekeleşikli ýaryşda erkek adamlaryň arasynda etrabuň polisiýa bölüminiň, etrap bedenterbiýe we sport bölüminiň 1-nji sport mekdebi-niň, etrap salgyt bölüminiň toparlary baýrakly orunlara mynasyp boldular. Zenanlaryň arasynda etrap hassahanasynyň, etrap bilim bölüminiň, etrap bedenterbiýe we sport bölüminiň 1-nji sport mekdebi-niň woleýbol toparlary degişlilikde 1-nji, 2-nji we 3-nji orunlary eýelediler.

✓ Gyzylarbat etrabynyň bedenterbiýe we sport bölüminiň guramagynda etrapdaky mekdep okuwçylarynyň arasynda milli göreş boýunça 1-nji sport mekdebinde Gyzylarbat etrabynyň birinjiligi geçirildi. Ýaryşa 71-den gowrak okuwçy gatnaşyp, olar özaralarynda agram derejeleriniň 12-sinde ýaryşdylar. Ýaryşda toparlaýyn umumy utuk sany boýunça 4-nji, 13-nji, 10-nji orta mekdepleri öňdäki üç orna mynasyp bolmagy başardylar. Ýaryşda ýeňiji bolan türgenlere Gyzylarbat etrabynyň bedenterbiýe we sport bölümi tarapyndan Hormat hatlary, TDP-niň Gyzylarbat etrap komitetiniň sowgatlary gowşuryldy.

Gurbansoltan GULMÄMMEDOWA,
Türkmenbaşy etrabynyň 1-nji sport mekdebi-niň sport lukmany.

✓ Daşoguz şäheriniň 5-nji sport mekdebinde kikkoks (lou-kik) boýunça 2007-2008, 2009-2010, 2011-2012, 2013-2014, 2015-2016-njy ýyllarda doglan oglan-gyzlaryň arasynda Daşoguz şäheriniň aýyk birinjiligi geçirildi. Bu ýaryşda 1-nji orna Daşoguz şäheriniň 5-nji sport mekdebi, 2-nji orna Boldumsaz etrabynyň topary, 3-nji orna Boldumsaz etrabynyň 1-nji sport mekdebi-niň topary mynasyp boldy. Ýeňijilere Mansur Bazarbaýew, Agamyrat Amangeldiýew, Rustam Ýoldaşow ýaly tälimçi mugallymlar halypalyk etdiler. Öňdäki orunlary eýelän toparlara Daşoguz şäheriniň 5-nji sport mekdebi-niň Hormat hatlary gowşuryldy.

Ogulbaýram GAÝYPOWA,
Daşoguz şäheriniň 5-nji sport mekdebi-niň terbiýeçilik işleri boýunça orunbasary.

✓ Tejen etrabynyň 21-nji çagalar bagynda TMÝG-niň Tejen etrap Geňeşi, etrap bilim bölümi we beýleki jemgyýetçilik guramalary bilen bilelikde «Ruhbelentlik sagdynlykdan başlanýar» ady bilen wagyz-nesihat duşuşygy geçirildi. Duşuşyga çagalar bagynda zähmet çekýän terbiýeçi mugallymlar we çagalaryň ata-eneleri gatnaşdylar. Çykyş edenler ýaşlaryň sport bilen zýygiderli meşgullanmagynyň beden hem ruhy taýdan kämillige ýetmeginde örän möhüm orun tutýandygyny nygtadylar. Duşuşyga gatnaşyjylar halkyň aladasyny ähli zatdan belentde goýýan Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlarynyň sag, ömürleriniň uzak bolmagyny arzuw etdiler.

Kakamyrat NURBERDIÝEW,
TMÝG-niň Tejen etrap Geňeşiniň baş hünärmeni.

✓ Daşoguz welaýatynyň pudaklaýyn dolandyryş edara-kärhanalaryň işgärleriniň arasynda «Sagdyn jemgyýet — berkarar döwlet» atly woleýbol, futbol, küşt, stol tennisi boýunça ýaryşlar guraldy. Ýaryşa Daşoguz welaýatynyň bedenterbiýe we sport baradaky Baş müdirliginiň, saglygy goraýuş müdirliginiň, Baş bilim müdirliginiň, dermanhana müdirliginiň, arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň toparlary gatnaşdylar. Ýaryşlar Daşoguz şäheriniň «Garaşsyzlyk» sport desgasynda geçirildi. Ýeňiji bolanlar Daşoguz welaýatynyň bedenterbiýe we sport baradaky Baş müdirliginiň Hormat hatlary bilen sylaglandylar.

Bahtiýar ATAJANOW,
Daşoguz şäheriniň 5-nji sport mekdebi-niň okuw işleri boýunça orunbasary, halkara derejeli emin.

✓ Balkanabat şäheriniň Gumdag şäherçesiniň sport mekdepleri bilen orta mekdep okuwçylarynyň arasynda 6-njy sport mekdebinde woleýbol boýunça ýaryş geçirildi. Ýaryşa Gumdag şäherçesiniň 6-njy sport mekdebi-niň halypa tälimçi-mugallymy Hudaýberdi Nurmämmedow ýolbaşçylyk etdi.

1-nji orna 28-nji orta mekdebi-niň «Boýadag» topary, 2-nji orna 31-nji orta mekdebi-niň «Bürgüt» topary, 3-nji orna 29-njy orta mekdebi-niň «Balkan» topary eýe boldy. Ýaryşda ýeňiji bolanlara Gumdag şäherçesiniň 6-njy sport mekdebi-niň Hormat hatlary we TMÝG-niň Balkanabat şäher Geňeşiniň ýadygärlik sowgatlary gowşuryldy.

Amangeldi BERDIÝEW,
Gumdag şäherçesiniň 6-njy sport mekdebi-niň woleýbol boýunça tälimçi-mugallymy.

✓ TMÝG-niň Gyzylarbat etrap Geňeşiniň guramagynda Gyzylarbat etrabynyň 10-njy orta mekdebinde bilim alýan okuwçylaryň arasynda «Sagdyn durmuş ýörelgesi» ady bilen wagyz-nesihat duşuşygy geçirildi. Çykyş eden jemgyýetçilik guramalarynyň, bilim bölüminiň hem-de polisiýa bölüminiň wekilleri ýaş nesillerimiziň ýaman endiklerden daşda durmaklaryny we ýurdumyzda ynsan saglygyny gorap saklamak, jemgyýetimizde sagdyn durmuş ýörelgelerini ornaşdyrmakda alnyp barylýan giň göwrümlü işler barada aýdyp geçdiler. Duşuşyga gatnaşan okuwçylara özläriniň şahsy durmuşlarynda sagdyn durmuş ýörelgesine berk eýerip, daş-töweregindäki deň-duşlarynda wagyz edip, ýardam bermelikleri düşündirildi.

Altynaý MÄMMETNAZAROWA,
TMÝG-niň Gyzylarbat etrap Geňeşiniň guramaçylyk bölüminiň sanly utgam boýunça esasy hünärmeni.

✓ TMÝG-niň Akdepe etrap Geňeşi bilen etrap bedenterbiýe we sport baradaky bölümi tarapyndan etrapbuň 1-nji sport mekdebinde ýaşlary köpçülikleýin sporta çekmek, sagdyn durmuş ýörelgelerini wagyz etmek maksady bilen «Bedenterbiýe we sport — sagdynlygyň goşa ganaty» atly wagyz-nesihat duşuşygy geçirildi.

Duşuşykda çykyş edenler hormatly Prezidentimiz tarapyndan durmuşa geçirilýän döwlet syýasatynyň çäklerinde jemgyýetimizde sagdyn durmuş ýörelgelerini berkarar etmek, ruhy we beden taýdan sagdyn nesilleri kemala getirmek, ýaşlaryň sporta bolan höwesini artdyrmak babatda durmuşa geçirilýän giň gerimli işler dogrusynda gürrüň etdiler.

Gülşirin GAÝYPOWA,
TMÝG-niň Daşoguz welaýatynyň Akdepe etrap Geňeşiniň esasy hünärmeni.

DURNUKLY ÖSÜŞIŇ KEPILI

✓ Döwletligimiziň esasy nyşanlarynyň biri bolan milli manadymyzyň girizilenine 31 ýyl dolýar. 1993-nji ýylyň 1-nji noýabryndan ýurtda kabul edilen Kanuna laýyklykda, ýeke-täk kanuny töleg we hasaplaşyk serişdesi hökmünde türkmen manady we onuň bölek şaýylyklary bolan teňňe dolanyşyga girizildi. Milli pulumyzyň dolanyşyga girizilmegi gönüden-göni pul bilen bagly bolan birnäçe meseleleri çözmegi talap etdi. Olardan manadyň durnuklylygyny, kadaly hereketini ýola goýmak, goraglylygyny üpjün etmek, satyn alyp bilijilik ukýbyny ýokartandyrmak ýaly çäreleri görkezmek bolar.

Milli pul birligimiziň durnukly hereket etmegi köp babatda ýurdumyzyň bank ulgamynyň işjeňligine, onuň müşderilerine hödürleýän amallarynyň we hyzmatlarynyň görnüşlerine, hiline, şonuň ýaly hem töleg-hasaplaşyk işiniň ýola goýluşyna we oňa zygýdierli gözegçilige baglydyr. Häzirki döwürde bu wezipeleri üstünlikli durmuşa geçirmekde Türkmenistanyň Merkezi bankynyň ýolbaşçylygynda dünýäniň ösen döwletleriniň we halkara maliýe-karz guramalarynyň baý tejribesini öwrenmek arkaly degişlilikde ýurdumyzyň bank ulgamyna ornaşdyrmak hem-de bank hünärmenleriniň hünär derejelerini kämilleşdirmek boýunça zygýdierli işler alnyp barylýar.

Yurdumyzyň bank ulgamy tarapyndan elektron söwda hyzmatynyň onlaýn hasap-

laşyklary durmuşa ornaşdyrylýar. Elektron söwda harytlaryň we hyzmatlaryň internet ulgamynyň üsti bilen hakyky wagt tertibinde ýerlenmegidir. Bu hyzmata islegiň artmagy netijesinde nagt däl hasaplaşyk geçirmek arkaly elektron usulda täjirçilik işini alyp barýan telekeçileriň sany günsaýyn artýar.

Hormatly Prezidentimiziň parasatly baştutanlygynda ähli pudaklary depginli ösdürmek, döwlet emlägini has-da netijeli dolandyrmak, hususylaşdyrmak we paýdarlar jemgyýetlerine öwürmek, milli ykdysadyýetimiziň düzümünde hususy ulgamyň paýyny artdyrmak, pudaklaryň, şol sanda banklaryň bäsdeşlige ukyplylygyny ýokartandyrmak boýunça toplumlaýyn işler ýerine ýetirilýär. Şolaryň hatarynda ýurdumyzyň bank ulgamynda hem öňegidishlikler gazanylýar.

Yurdumyzyň eşretli ertirleri ugrunda ýadawsyz tagallalary edýän Gahryman Arkadagymyzyň we hormatly Prezidentimiziň janlary sag, ömürleri uzak, belent başlary aman bolsun, il-ýurt bähbittli, bütin adamzat ähmiýetli alyp barýan belent maksatly işleri mundan beýläk hem rowaç alsyn!

Allanur MÄMMETNUROW,
Türkmenistanyň Oguzhan adyndaky
Inžener-tehnologýalar uniwersitetiniň dil
öwreniş bölüminiň talyby.

13 UNIVERSITIES OF TURKMENISTAN INCLUDED IN THE WORLD UNIVERSITY RANKINGS 2025

✓ The British organization Times Higher Education (THE) has published the 21st edition of its annual world university rankings, THE World University Rankings 2025.

According to the results, 13 universities of Turkmenistan have been placed in the prestigious and globally popular THE rankings with «reporter» status.

These universities are: Turkmen National Institute of World Languages named after D. Azadi, Institute of Telecommunications and Informatics of Turkmenistan, Turkmen State University named after Magtymguly, State Medical University of Turkmenistan named after M. Garryyev, Engineering and Technology University named after Oguz Han, Turkmen State Pedagogical Institute named after S. Seidi, State Energy Institute of Turkmenistan, Turkmen Agricultural Institute, Turkmen Agricultural University named after S.A. Niyazov, Turkmen State Architecture and Construction Institute, Turkmen State Institute of Economics and Management, Turkmen State Institute of Finance, and International Oil and Gas University named after Y. Kakaev.

An event of this level vividly reflects the active aspiration of Turkmen universities to strengthen their positions in the global educational space and join the ranks of the world's leading higher education institutions. The number of our universities participating in the rankings is steadily growing. In 2022, for the first time, the Institute of Telecommunications and Informatics was included in THE rankings. In 2023, four universities from our country were included; in 2024, eleven; and in the new edition, thirteen have been included.

Overall, according to annual statistics, the global list of universities is rapidly expanding with new participants. In 2004, when the first edition of THE World University Rankings was published, there were 200 participants. The 2025 ranking includes 2,092 universities from 115 countries. Universities worldwide are widely demonstrating development, competitiveness, and success in achieving the highest performance indicators.

THE World University Rankings is among the authoritative indicators of success of higher education institutions worldwide. Universities are ranked according to the latest WUR 3.0 methodology, which allows for a comprehensive assessment of higher education institutions' activities. It is based on 18 carefully calibrated indicators measuring university effectiveness in five key areas: teaching, research environment, research quality, industry engagement and international outlook.

Translated by Meret HOJANEPESOV,
a lecturer, S.A. Niyazov Turkmen
Agricultural University

BAGTYÝARLYGYŇ BINÝADY

✓ Garaşsyzlyk döwletiň hem halkyň bi-tewüliginiň berk esasydyr. Ol döwrümiziň giň gerimli özgertmelerini, bagtyýar halkymyzyň dörediji ruhuny özünde jemleýän milli gymmatlykdyr. Ata Watanymyzy ösüşler ýoly bilen öňe alyp gitmek ugrunda amala aşyrylan we aşyrylýan işler halkymyzyň egsilmez gaýratynyň, joşgunly zähmetiniň netijesidir.

Milli Garaşsyzlygymyz döwletimiziň daşary syýasatynyň baş ugry hökmünde Bitaraplyk ýoluny saýlap almaga giň mümkinçilik döretdi. Türkmen Bitaraplygy halkara hukuk tejribesinde täze ýörelge görnüşinde, ählumumy ösüşiň gurluşygyň kämilleşdirmegiň binýady babatynda dünýä döwletlerine nusga boldy.

Türkmenistan Garaşsyzlyk ýyllarynda ähli ugurlarda, şol sanda daşary syýasat-

da, senagatda, innowasion hem-de durmuş ösüşinde uly üstünlik gazandy. Halkymyzyň demokratik hukuk we dünýewi döwleti gurmakda milli tejribe bilen birlikde ösen döwletleriň tejribesinden peýdalanlydy.

Eziz Diýarymyzyň röwşen geljegi ugrunda taýsyz tagallalary edýän Gahryman Arkadagymyzyň we hormatly Prezidentimiziň janlary sag, ömürleri uzak bolsun! Ata-babalarymyzyň arzuw-umyt-laryndan hasyl bolan Garaşsyz Türkmenistan döwletimiziň şan-şöhraty asyrlara ýaň salsyn!

Oguljennet ŞIRIÝEWA,
TMÝG-niň Tejen etrap Geňeşiniň
esasy hünärmeni.

HALYPAMYZA HORMAT

✓ Milli medeniýetimizi hem sungatymyzy ösdürmekde we ony dünýä derejesine çykarmakda sungat işgärleriniň önünde uly-uly wezipeler durýar. Bagtyýar zamanamyzyň belent joşguny bilen ruhlanan zehinli heýkeltaraşlar täze-täze heýkel eserlerini döredip, döwrebap türkmen medeniýetini we sungatyny ösdürmeklige mynasyp goşant goşýarlar. Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň sungat işgärlerine döredip berýän giň mümkinçilikleri olaryň hyjuwly kalplaryny has-da galkyndyrýar.

Garaşsyzlyk ýyllarynda heýkeltaraşlyk sungatynyň ösüşi ýurdumyzyň dürli künjeklerinde ýokary depginde alnyp barlan giň göwrümlü şaherhurluşyk meýdanlary bilen aýrylmaz baglanyşyklydyr. Umumy ösüşiň çäklerinde heýkeltaraşlaryň ýiti çeperçilik täzeçilligi, realistik дәpleri ykrar etmeklige çemeleşme, esasan-da, ýokary hilli ussatlygy aýdyň ýüze çykýar. Şeýlelikde, zehinli türkmen ussatlary tarapyndan döredilen heýkel eserleri diňe bir muzeý ekspozisiýalarynyň ýa-da sergi jaýlarynyň däl, eýsem ýurdumyzyň giň meýdançalarynyň, binagärlik toplumlarynyň, uly we kiçi seýilgäh toplumlarynyň aýrylmaz bölegine öwrüldi.

Garaşsyz, hemişelik Bitarap Türkmenistan döwletimiziň we merdana halkymyzyň önünde köp ýyllaryň dowamynda bitiren aýratyn görnükli hyzmatlaryny, şeýle hem uzak ýyllaryň dowamynda çeken yhlasly we döredijilikli zähmetini nazara alyp, Türkmenistanyň Hormatly il ýaşulusy, Magtymguly adyndaky Halkara baýragynyň iki gezek eýesi, Türkmenistanyň halk suratkeşi, Türkmenistanyň Suratkeşler birleşiginiň agzasy, halypa heýkeltaraş Saragt Babaýew «Türkmenistanyň Gahrymany» diýen at dakylady we oňa «Altyn Aý» altyn nyşany gowşuryldy. Bu serpaý ussat heýkeltaraşyň

döredijilik durmuşynda möhüm wakalaryň biri boldy. Mundan başga-da, 2-nji oktýabrda Türkmenistanyň Döwlet çeperçilik akademiýasynda «Arkadag Serdarly bagtyýar döwür» atly döredijilik maslahaty geçirildi. Döredijilik maslahaty Türkmenistanyň Gahrymany Saragt Babaýewe bagyşlandy.

Türkmenistan döwletimizde Saragt Babaýewiň bitiren hyzmatlary örän uludyr. Şu ýyl uly göwrümlü ýadygärligi bilen bir hatarda «Magtymguly Pyragy» medeni-seýilgäh toplumynda oturdylan daşary ýurtlaryň şahsyýetleriniň 24-siniň monumental heýkellerini ýasan Türkmenistanyň Döwlet çeperçilik akademiýasynyň halypa mugallymy Saragt Babaýewdir. Ol öz işine erjel we tutanýerli ýapyşyp, ussatlyk bilen ýerine ýetirmegi başardy. Bu ajaýyp heýkelleri döretmekde oňa uly jogapkärçilik düşdi, sebäbi onuň döredýän eserleriniň asyrlarboýy saklanyp, nesilden-neste baky ýadygärlik bolup galjagy mälimdir.

Türkmen heýkeltaraşlyk mekdebiniň görnükli wekili Saragt Babaýew hünär başarnygy

bilen öz ýokary ussatlygyny açyp görkezmeği hem-de ykrar etdirmegi başardy. Şonuň bilen birlikde türkmen heýkeltaraşlyk sungatynyň ýokary hilli ösüşini ýüze çykardy. Ol öz döredijilik mümkinçilikleri bilen milli heýkeltaraşlygynyň ähmiýetini täze derejelere göterdi. Bu hem tötänleýin däl, sebäbi ussadyň döreden heýkel eserleri Türkmenistanyň we dünýäniň ençeme şäherlerini bezäp dur.

Ussat heýkeltaraş Saragt Babaýew diňe özüniň döredijiligi bilen däl, eýsem, mugallymçylyk kârinde Türkmenistanyň heýkeltaraşlyk sungatynyň ösmegi üçin uly işleri ýerine ýetirdi. Sebäbi XXI asyryň başynda türkmen heýkeltaraşlyk mekdebi täze wakalar bilen baýlaşdy, ýaş suratkeşleriň täze merkezi kemala geldi. Ol Saragt Babaýewiň heýkel ussahanasyndaky çeperçilik studiýasy bolup, başgaça «Saragtyň mekdebi» diýlip hem atlandyrylýar. Bu heýkeltaraşlyk ussahanasynda şekil döretmeklige täze nukdaýnazardan çemeleşýän, üýtgeşik pikir-düşünjeli birnäçe şagirtler ýetişdi. Onuň ussahanasynda okan şagirtleriniň hemmesi diýen ýaly durmuşda, heýkeltaraşlyk sungatynda eýgäm öz mynasyp ornuny tapdylar.

Halypa Saragt Babaýew diýlende, irginsiz zähmet çekmek ýaly düşünje göz önüne gelýär. Onuň döredijilik ýoly biz talyp ýaşlara hemişelik görde mekdebi bolup hyzmat edip, tazedentäze eserleri döretmäge hyjuw we yllam berýär. Biz hem Saragt Babaýewe mundan beýläk hem döredijilik äleminde üstünlük gazanmagyny, şagirtleriniň arasynda başynyň dik bolmagyny we ýaş nesillere elmydama halypalyk edip gezmegini arzuw edýäris!

Selim RASULOW,
Türkmenistanyň Döwlet çeperçilik
akademiýasynyň talyby.

IT GELDI — GUT GELDI

✓ Hormatly Prezidentimiziň parasatly baştutanlygynda ajaýyp ýurdumyzda asyrlaryň jümmüşinden biziň günlerimize çenli saklanyp galan milli gymmatlyklarymyz aýawly saklanýlar we olara sarpa goýulýar. Ahalteke bedewleri, türkmen halylary we beýleki gymmatlyklarymyz ýaly ähmiýetli medeni mirasymyz bilen bir hatarda alabaý itleri dünýäde uly şöhrata eýedir. Türkmen alabaýlary ýeňşe bolan erki, beden we ruhy güýji, mähirliligi bilen tapawutlanýarlar. Halkymyz asyrlarboýy iti ýetişdirmek işinde uly ussatlyk görkezýär. Ony özüniň aýrylmaz hemrasyna, ýakyn kömekçisine öwürýär. Itiň häsiýetleri, eýesine wepalylygy barada nakyllaryň, durnukly söz düzümleriniň, erkilerdir rowaýatlaryň, matallardyr tymsallaryň bir topary döredilýär we olar halk hakydasyna ebedilik galypdyr. «Paýhas çeşmesi» atly kitapda hem birnäçe pähimler bar: «Itiň demi — süňküň emi», «It — ata, är — daýa», «Arkaly köpek gurt alar», «It çopanýň

goldaşy, ýalňyzlykda ýoldaşy», «Uruş ite ýagşy», «It öýkelär, eýesi duýmaz».

Biziň eýgamymyzdan ozalky V-IV müňýylliklerde gülläp ösen Änewiň çäginde ähli dessurlar berjaý edilip jaýlanan äpet türkmen alabaýynyň galyndylarynyň tapylmagy, şeýle-de «Gadymy Merw» medeni-taryhy ýadygärlikler toplumynyň merkezinde ýerleşen Gäwürgala ýadygärliginde gazuw-agtaryş işleri geçirilende, biziň eýgamymyzyň II asyryna degişli çopan itiniň heýkeljiginiň tapylmagy bolsa türkmen itlerimiziň taryhyň gowgaly jümmüşinde halkymyzyň at bilen birlikde, iň ýakyn ýoldaşy bolandygy baradaky ylmy garaýyşlary has-da berkidýär. Gahryman Arkadagymyzyň «Türkmen alabaýy» atly kitabynda şunuň ýaly gymmatly maglumatlaryň mynasyp orun eýelemegi bu eseriň ähmiýetini has-da artdyrýar. Ylmy esasyda doly öwrenilmäge mynasyp bolan türkmen alabaýynyň taryhy, gelip çykyşy hem-de häzirki wagtda olaryň durmuşdaky orny baradaky wakalary, ajaýyp söhbetleri,

hekaýalary özünde jemleýän bu gymmatly eseriň özeninde uly ruhy güýç bar.

Ene-mamalarymyz wepaly itiň keşbini özleriniň döreden sungat eserlerine siňdirmegi başarypdylar. Halk lukmançylygynda adamyň bogazynda galan süňki aýyrmakda itiň deminiň bire-bir emdigi baradaky maglumatlar hem alabaýlaryň adamzat döräli bäre oňa wepaly dost we halasgär bolandygyna güwä geçýär.

Gahryman Arkadagymyzyň peder ýoluny üstünlikli dowam etdirýän Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň tagallasy bilen ýeňişleriň nyşany bolan türkmen alabaýlarynyň şöhratyny dünýä ýaýmakda uly işler amala aşyrylýar. Döwletimizi, berkarar durmuşymyzy bagtyýar eden Gahryman Arkadagymyzyň, hormatly Prezidentimiziň gadamlary batly, ýollary şöhratly bolsun!

Gurban GURBANOW,
Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutunyň 1-nji ýyl talyby.

✓ TAP-nyň Daşoguz welaýat komitetiniň, TDP-niň Boldumsaz etrap komitetiniň, TMÝG-niň Boldumsaz etrap Geňeşiniň, etrabyň bilim bölüminiň guramalarynda Gubadag şäher medeniýet merkezinde Türkmen alabaýynyň baýramy mynasybetli «Şöhraty dünýä dolan türkmen Alabaýy» atly şygar astynda tegelek stoluň başynda söhbetdeşlik geçirildi.

Tegelek stoluň başynda TAP-nyň Daşoguz welaýat komitetiniň baş hünärmeni Baýram Amangeldiýew, TMÝG-niň Boldumsaz etrap Geňeşiniň başlygy Çary Kakabaýew, TAP-nyň Boldumsaz etrap komitetiniň bölüm müdiri Şatlyk Abdurahymow dagy çykyş etdiler. Olar özleriniň çykyşlarynda türkmen halkynyň milli gymmatlyklaryna uly sarpa goýýandygyny, edermen türkmen alabaýynyň hem dünýäde uly meşhurlyga eýe bolandygyny, häzirki wagtda Döwlet Baştutanymyzyň başlangyjy boýunça ýurdumyzda türkmen alabaýlarynyň sanynyň köpeldilmegine hem-de seçgiçilik işleriniň ösdürilmegine gönükdirilen giň gerimli işleriň ýaýbaňlandyrylýandygyny uly buýsanç bilen gürrüň etdiler.

Parahat SABIROW,
TMÝG-niň Daşoguz welaýatynyň Boldumsaz etrap Geňeşiniň esasy hünärmeni.

✓ Gahryman Arkadagymyzyň ajaýyp kitaplary türkmen halkynyň söýüp okaýan eserleridir. Ata-babalarymyzdan nesilden-nesle geçip, biziň günlerimize miras galan milli ýörelgelerimiz, özboluşly gymmatlyklarymyz, gaýtalanmajak ajaýyplyklar döwrebap derejede dikeldilýär. Gahryman Arkadagymyzyň halkymyzyň milli buýsanjyny doly derejede dünýä ýaýmak, olaryň iň gymmatly taraplaryny açyp görkezmek baradaky aladalary «Türkmen alabaýy» atly ajaýyp eserinde öz beýanyny tapýar.

Gahryman Arkadagymyzyň bu kitaby nesilleri milli gymmatlyklara hormat goýmakda, watançylyk ruhunda terbiýelemekde we ýaşlaryň kitaba bolan söýgüsini artdyrmakda uly ähmiýete eýedir. Gahryman Arkadagymyzyň «Türkmen alabaýy» atly ajaýyp kitabynda alabaýlaryň irki döwürlerden bäre adamzada wepaly dost bolandy-

gyny gadymy rowaýatlary mysal getirmek arkaly teswirleýär. Şeýle-de, kitapda daşary ýurt alymlarynyň, ýazyjylarynyň, itşynsaryň alabaý itiniň has gadymdan gaýdýan arassa ganly tohum itleri bolup durýandygy barada öz ýazgylarynda inçeden yzlamalary, milli mirasymyza tutuş dünýäde uly gyzyklanma bildirýändigini hakynda hem nygtalýar.

Gahryman Arkadagymyzyň «Türkmen alabaýy» atly kitabynda it bilen baglanyşykly maglumatlar kän. Türkmen, iňlis, rus dillerinde neşir edilen gymmatly egsilmejek ruhy hazyna bolan bu eser, aýratyn hem, ösüp gelýän ýaş nesiller üçin bahasыз gymmatlykdyr.

Röwşen HOJAGELDIÝEW,
TMÝG-niň Tejen etrap Geňeşiniň guramaçylyk bölüminiň müdiri.

KUBOK ÝARYŞY TAMAMLANDY

✓ Türkmen döwlet bedenterbiýe we sport institutynyň Köpugurly sport toplumynda Talyp ýaşlaryň arasynda sportuň kiçi futbol boýunça «Talyp sport» klubunyň kubogyny almak ugrunda ýaryş geçirildi. Onda işjeň çykyş eden «Olimp-4» topary ýeňiş gazandy.

Ýurdumyzda şeýle ýaryşlaryň, Kuboklaryň, açyk birinjilikleriň geçirilip durulmagy talyp ýaşlaryň arasynda sagdyn durmuş ýörelgelerine uýmakda, köpçülikleýin bedenterbiýä we sporta ugrukmakda möhüm çäreler bolup durýar. Şu gezekki geçirilen Kubok ýaryşyna talyp ýaşlaryň arasyndan ýygyny toparlara girmeýän sport türgenleriniň işjeň gatnaşandygyny bellemelidir. Bu oýunlar talyp ýaşlaryň arasynda ýurdumyzyň sport abraýyny gorap çykyş edýän ezber türgenleriň sanyny artdyrmakda möhüm ähmiýete eýedir.

Agabaý AKMYRADOW,
Surata düşüren Ilaman ÇURIÝEW,
Türkmen döwlet bedenterbiýe we sport institutynyň sport
žurnalistikasy hünäriniň talyplary.

HALKARA SAGALDYŞ-DIKELDIŞ MERKEZINDE GURALAN ÇÄRE

✓ 24-nji oktýabrda Gahryman Arkadagymyzyň hut özüniň ak patasy bilen Halkara sagaldyş-dikeldiş merkezi açylyp ulanylmaga berildi. Golaýda Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmançylyk uniwersitetiniň hem-de Türkmen döwlet bedenterbiýe we sport institutynyň professor-mugallymlarydyr talyp ýaşlary ýurdumyzdaky ilkinji Halkara sagaldyş-dikeldiş merkezinde döredilen mümkinçilikler bilen tanyşdyryldy. Merkeзде zähmet çekýän hünärmenler talyp ýaşlara täze lukmançylyk düzümlerinde döredilen mümkinçilikler, bu ýerde ornaşdyrylan enjamlaryň aýratynlyklary barada giňişleýin düşünje berdiler.

Sagaldyş-dikeldiş işi lukmançylykda, şeýle hem bedenterbiýede we sportda möhüm ähmiýete eýedir. Dürli ugurdan bejergileri alan raýatlaryň gaýtadan hereket etmäge uýgunlaşmagyny, iri sport çärelerine gatnaşan türgenleriň güýçli ýüklenmelerden soň, gaýtadan beden we ruhy taýdan sazlaşygyny gazanmakda sagaldyş-dikeldiş ugurly lukmançylygyň hünärmenleriniň, şeýle-de degişli enjamlar bilen abzallaşdyrylan otaglaryň ähmiýeti aýratyn orun eýeleýär.

Gahryman Arkadagymyzyň başlangyçlary, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň taýsyz tagallalary bilen, ýurdumyzda saglygy goraýyş, bedenterbiýe we sport ulgamlarynyň maddy-enjamlaýyn we hünärmenler binýadyny kämilleşdirmek, ýurdumyzda lukmançylyk ulgamyň ösüşlerini dünýä derejesine çykar-mak ugrunda yzygiderli işler alnyp barylýar.

Žaloleddin BALTABAÝEW,
TDBSI-niň sport žurnalistikasy
hünäriniň talyby.

«TÜRKMENISTANYŇ NEBITI WE GAZY — 2024» ATLY HALKARA FORUM

✓ Aşgabat şäherinde «Türkmenistanyň nebiti we gazy — 2024» atly XXIX halkara maslahat we sergi geçirildi. Ol «Türkmen-gaz», «Türkmennebit» döwlet konsernleri, «Türkmengeologiýa» döwlet korporasiýasy tarapyndan guraldy.

Energetika pudagynda halkara hyzmatdaşlygy pugtalandyrmaga we ösdürmäge gönükdirilen bu ýöriteleşdirilen forum utgaşykly görnüşde geçirilip, oňa sanly ulgam arkaly dünýäniň onlarça döwletinden wekiller syn etdiler. Daşary ýurt kompaniýalarynyň, iri halkara guramalaryň, banklaryň birnäçe wekilleri ara alyp maslahatlaşmalara sanly ulgam arkaly goşuldylar. Şu gezekki forum ýüzlerçe adamy bir ýere jemledi. Ýygananlar ýangyç-energetika

toplumynda halkara, sebit we milli derejede senagatyň geljekki strategiýasyny kemala getirmäge bagyşlanan dünýäniň nebit bazaryndaky işleriň ýagdaýy, bu ulgamda marketing strategiýalary baradaky seljerişsyn maglumatlary bilen tanyşdyryldy.

Halkara serginiň açylyş dabarasynyň hormatly Prezidentimiziň sergä gatnaşýanlaryna iberen Gutlagy we döredijilik toparlarynyň aýdym-sazly çykyşlary bilen utgaşdy.

Her ýylda geçirilýän bu forum Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe Diýarymyzyň ýangyç-energetika toplumynyň gazananlaryny giňden tanyşdyrmak, ýurdumyzyň hem-de daşary ýurtlaryň hünärmenleriniň, Ýewropanyň, Aziýanyň, Amerika yklymynyň öňdebaryjy önüm ön-

dürijileriniň arasynda işewürlük we göni gatnaşyklary ýola goýmak, täze taslamalary işe girizmek, dünýädäki ýagdaýlar hem-de pudagyň geljekki ösüş ugurlary bilen tanyşmak üçin oňyn meýdança bolup hyzmat edýär.

Sergi meýdançasynyň merkezinde oturdylan ekranda milli nebitgaz senagatynyň ösüşini beýan edýän wideoşekiller görkezildi. Gatnaşyjylara innowasion-tehnologik enjamlaryň üsti bilen nebit guýusyny burawlamak we tebigy gaz ýataklaryny gözlemek işini ýerine ýetirýän işgäriň ornunda özüni goýup görmäge mümkinçilik döredildi.

Bekgi ARSLANOW,
Ý.Kakaýew adyndaky Halkara nebit
we gaz uniwersitetiniň mugallymy.

TÄSIRLI GEÇEN DUŞUŞYK

✓ Türkmenistanyň Jemgyýetçilik guramalarynyň merkezinde Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi we Aşgabat şäher Geňeşleriniň bilelikde guramagynda ýaşlaryň arasynda «Türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň we Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň baştutanlygynda ösüşiň, abadançylygyň we dost-doganlygyň asylyly ýoly bilen — döwletara dialogyň taryhynda täze sahypa» atly brifing geçirildi.

Brifinge paýtagtymyzda Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 300 ýylligyna bagyşlanan «Döwürleriň we siwilizasiýalaryň özara arabaglanyşygy — parahatçylygyň we ösüşiň binýady» atly halkara fo-

rumyň möhüm ähmiýeti barada giňişleýin çykyş edildi. Sowallar arkaly dowam eden brifingiň dowamynda dünýäniň dürli künjeklerinde beýik akyldar Magtymguly Pyragynyň heýkeliniň dikeldilmeginiň hem-de ajaýyp eserleriniň terjime edilip öwrenilmeginiň akyldar şahyra goýulýan belent sarpanyň aýdyň nyşanydygy belenilip geçildi. Şeýle-de, paýtagtymyz Aşgabadyň gözəl künjegindeki ajaýyp seýilgähde doganlyk gazak halkynyň beýik şahyry, görnükli medeniýet we sungat işgäri Abaý Kunanbaýewiň heýkeliniň açylmagynyň türkmen-gazak dost-doganlygynyň nyşanydygyny, beýik ussatlara goýulýan ägirt uly hormatyň güwäsidiğini buýsanç bilen bellediler.

Çykyşlaryň dowamynda Gahryman Arkadagymyzyň «Türkmenistanyň dermanlyk ösümlikleri» atly düýpli ylmy işiniň XVI jildiniň Saglygy goraýuş we derman senagaty işgärleriniň gününüň önüsyrynynda halkymyza gowuşmagynyň ajaýyp toý sowgady bolandygy barada belenildi. Brifingiň ahyrynda oňa gatnaşanlar Gahryman Arkadagymyzyň we Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň hoşniýetli içeri we daşary syýasatyny giňden dabaralandyrmakda mynasyp goşantlaryny goşjakdyklary barada aýdyp geçdiler.

Ogulbäbek BAÝMYRADOWA,
TMÝG-niň Aşgabat şäher Geňeşiniň
guramaçylyk bölüminiň müdiri.

TÜRKMEN KÜÝZELERI

✓ Halkymyzyň milli gymmatlyklaryny öwrenmek, ösdürmek häzirkä döwürde milli medeniýetimiziň esasy wezipesi bolup durýar. Döwlet Baştutanymyz geçmişde ata-babalarymyzyň hünärlü gollaryndan çykan milli gymmatlyklarymyzy geljekki nesillere ütmek babatda uly mümkinçilikleri döredýär. Şeýle giň mümkinçilikler taryhçylaryň önünde dünýä medeniýetiniň altyn ojagy bolan türkmen topragynyň goýnunda asyrlara şaýat bolup ýatan dürli nusgalary ýüze çykarmaga ýardam edýär. Bu ugurda külalçylyk işleriniň nusgalaryny öwrenmek möhüm ähmiýete eýe bolup durýar.

Külalçylyk işi dünýä medeniýetiniň ösüşine ägirt uly goşant goşan halkymyzyň kämil derejede ösüp ýeten halk senetçiliginiň nusgasydyr. Türkmeniň geçmiş taryhynda küýzeler oturmly obalarda, çarwaçylykda, uzak ýola argyşa gidilende ygtybarly gap hökmünde ulanylypdyr. Bu barada Gahryman Arkadagymyzyň «Türkmenistan — Beýik Ýüpek ýolunyň ýüregi» atly eseriniň birinji kitabynyň «Jeýhunynyň ýakasy», «Gadymy Merw», «Daşoguznyň gadymy topragynda» bölümlerinde gymmatly maglumatlar beýan edilýär. Gahryman Arkadagymyzyň «Türkmen medeniýeti» atly kitabynyň «Gadymy küýzegäriň kämil sungaty» atly ýörite bir bab hem külal önümlerine bagyşlanýar.

Gadymy döwürde küýzeler eli hünärlü ussalar tarapyndan toýun palçykdan ýaýbaň billi, bokurdakly, iki ýa-da dört gulply görnüşde içine syrça çäýülyp hem-de syrçasyz ýasalypdyr. Içi syrçaly küýzelerde, köplenç, ýag, syrçasyz küýzelerde bolsa içimlik agyz suwy saklanypdyr. Küýzeleriň gorküýze, golça, jürdek, hum küýze ýaly dürli görnüşleri durmuşda giňden ulanylypdyr. Meselem, gorküýzeler iki ýa-da dört gulply, ýörite palçykdan bişirilip ony içi ýüzi syrçalanyp ýasalypdyr. Küýzegärler ony bili ýaýbaň, bokurdagyny giň edip ýasapdyrlar. Göwrümi boýunça golçadan, suw küýzesinden, jürdekden uly bolan gorküýzeler, esasan, çal tutmak we azyk önümlerini saklamak üçin ulanylypdyr. Gorküýzäniň içine guýlan saryýag, gowurma, ak ýag, künji ýag, bal, toşap ýaly azyk önümleri isle tomsuň jokrama yssy günleri bolsun, isle-de aýazly meýdan, onda uzak wagtlap ygtybarly saklanypdyr. Öri meýdanlarynda bolýan çarwalar goýun-geçi saglylyan döwürde gorküýzä saryýag guýup, agzyny mata bilen berk daňyp, içine howa girmez ýaly üstünden palçyk bilen mäkäm suwup, ony ýere gömüp goýar ekenler. Ýer astynda ençe wagt ýatan küýzedäki ýag gün geçdigiçe goýalyp-durlanyp tagamlanypdyr. Ýyl aşan şeýle ýaglar müň derdiň dermany hasaplanypdyr.

Külalçylyk sungaty taryhy ýoly geçip, kämillik derejesine eýe bolupdyr. Küýze-

leriň türkmen durmuşyna irki döwürlerde ornaşandygy hakynda edebi we taryhy çeşmelerde gymmatly maglumatlar bar. Bu hakda XIV asyrlarda ýaşan beýik türkmen alymy Nasyreddin Rabguzynyň dünýä edebiýatynyň genji-hazynasyna giren «Kysasy Rabguzy» eserinde şeýle ýazgylar bar: «Ýer: «Menden toprak alyp, ondan küýze ýasap, ony dirilik suwy bilen doldursalar, men oňa hoşwagt bolaryn diýdi».

Gündogaryň beýik söz ussady Magtymguly Pyragynyň döredijiliginde hem:

Humlar jam boldular,
Jamlar hum boldy —
diýen setirler mälimdir.

Ata-babalarymyz tarapyndan döredilip, durmuşa ornaşdyrylan her bir nusga halkymyzyň milli gymmatlygydyr. Şeýle gymmatlygyň aýdyň nusgasy bolan küýzeleriň dürli görnüşleri häzirkä döwürde ýurdumyzyň Taryhy we ölkäni öwreniş muzeýlerinde saklanýar. Üstünden ýüzülylyklaryň geçendigi-ne garamazdan, küýzeleriniň asyly durkuny saklamagy olaryň hünärlü ellerde kemsiz taplanandygyna şaýatlyk edýär.

Laçyn NEPELOWA,
Aşgabat şäheriniň Berkararlyk
etrabynyň pensija gaznasynyň
bölüminiň başlygy.

MAGTYMGULY PYRAGY — ÝÜREGIMIZIŇ OWAZY

Gahryman Arkadagymyzyň başlangyçlary, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň taýsyz tagallalary bilen, Garaşsyz döwletimizde, Berkarar döwletiň täze eýýamyňyň Galkynyşy döwründe ata-baba dowam bolup gelýän milli medeni mirasymyzy öwrenmek we dünýä ýaýmak bilen bagly uly işler durmuşa geçirilýär.

✓ Asylly işleriň hatarynda XVIII asyr türkmen nusgawy edebiyatynyň görnükli wekili, Gündogaryň beýik danasy Magtymguly Pyragynyň nesillere goýup giden, çuňňur pähim-paýhasa eýlenen edebi mirasyny toplamak, öwrenmek, gorap saklamak we dünýä jemgyýetçiligine giňden wagyz etmek bilen bagly durmuşa geçirilýän işler örän buýsandyryjydyr. Olardan 2023-nji ýylda Magtymguly Pyragynyň golýazmalar mirasynyň ÝUNESKO-nyň «Dünýäniň hakydasy» atly maksatnamasynyň sanawyna girizilendigi hakynda ýatlap geçmek hem aýratyn guwandyrjy wakadyr.

Şu günki ajaýyp eýýamymyza dana Magtymguly Pyragynyň eserler ýygyny — şygurlar diwany dünýäniň onlarça dillerine terjime edilip, dünýä okyjylary türkmen diýen beýikligiň ruhy dünýäsiniň gözelligerinden, durmuşy-pelsepeleýin dünýägaraýuşlaryndan has giňden habarly bolýar. Bu ýagdaý dünýä döwletleriniň, abraýly halkara guramalarynyň Türkmenistan döwletimiz bilen özara bähbitli hyzmatdaşlyklaryny has-da ösdürmäge itergi berýän ýakymly ýagdaýdyr.

Dana Pyragynyň ýüreginden joşup çykan il-gün, gahrymançylyk, watançylyk, adamkärçilik, hoşniýetli goňsuçylyk hakyndaky belent owazlar bu günki gün ähli türkmen halkynyň — biziň ýürek owazymyz bolup ýaňlanýar. Gahryman Arkadagymyzyň çuňňur pähim-paýhasa ýugrulan kitaplarynda belläp geçişi ýaly, türkmen ata-babalarymyz hemişe hoşniýetli goňsuçylyk gatnaşyklaryna, töwellaçylyga öz durmuşlarynda giň orun berip gelipdirler.

Dana akyldarymyzyň dünýä nusgalyk edebi döredijiligi halkymyzyň şu hili asyr-

lardan, münýýlyklardan aşyp gelýän asylly ýol-ýörelgelerini çeper sözüň, şygryň üsti bilen has täsirli, aňlara has çuňňur täsir ederlikli derejede beýan etmegiň mekdebidir.

Şahyr:

**Çille mes nerlerimiz barça aýylysyn,
Ýurt binamyz gaýum bolsun, goýulsyn**

— diýmek bilen, agzybirligiň, jebisligiň, bitewüligiň uly güýçdügini, döwletlilikdigini nygtaýar.

Dana Pyragynyň milli bitewülik hakyn-da aýdan dana pikirleri bitewi döwlet bolup, dünýäniň goňşy halklary, ýurtlary, döwletleri bilen ysnyşykly gatnaşmagyň taglymy esasydyr diýip aýtmak bolar. Çünki goňşy halklar bilen özara sylanyşykly, oňşukly gatnaşmak üçin ozaly bilen milletiň bitewüligi, bir agza bakmagy ýaly gymmatlyklar zerurdyr.

Zähmetsöýer, halal, agzybirligiň halkymyz bu günki gün özara bitewülikde, jebislikde Gahryman Arkadagymyzyň goýan ajaýyp döwletlilik ýol-ýörelgelerine, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň parasatly syýasatlaryna ýürekden uýup, ata-baba arzuwlaryny gelnen Garaşsyz döwletimizi gözünüň göreji deý goraýar, ösdürýär, oňe alyp barýar.

Biz dana akyldarymyzyň şahsyýetine we döredijilik mirasyna goýulýan belent sarpa üçin Gahryman Arkadagymyza, Arkadagly Gahryman Serdarymyza uzak ömür, jan saglyk, döwletli işlerinde hemişe üstünlük arzuw edýäris.

**Arzuw ŞAÝYMOWA,
Türkmen döwlet bedenterbiýe we sport
institutynyň sport žurnalistikasy
hünäriň talyby.**

DÜNÝÄNIŇ TÄSIN KÖLLERI

✓ Alžirde, Sidibel Abbesiň golaýynda syýanyň reňkine meňzeş suwly köl ýerleşýär. Hakykatdan hem, bu kölüň suwy bilen kagyza hat ýazyp oturmaly. Kölüň suwunyň şeýle bolmagynyň sebäbini bilmek, ilki başda, hiç kime başartmandyr. Emma wagtyň geçmegi bilen onuň täsin syry mälim bolýar. Bu kölüň suwy iki kiçijik derýanyň kömegi bilen doldurylýar. Şol derýalaryň biriniň suwunyň demir duzlaryna, beýlekisiniň dürli garyndyly tebigy maddalara baýdygy bilermenler tarapyndan anyklanýar. Şeýlelikde, iki derýanyň suwunyň düzümindäki maddalar garyşyp, himiki düzüm emele gelýär. Şonuň esasynda hem kölüň suwunyň syýa reňke öwrülýändigini ýüze çykarýlýar.

✓ Serbiýanyň we Çernogoriýanyň daglyklarynda Sirkniškoýe atly ajaýyp köl bar. Bu köl özüniň täsinligi bilen görenteri haýran galdyryýar. Sebäbi onuň suwy tomus we gys pasylylarynda doly guraýar. Emma baharda we güýzde ýene-de suwy öňküsi ýaly dolýar.

Kölüň içinde we kenarlarynda jemi 400-e golaý guýa meňzeş çukurlar bar. Şol çukurlar arkaly bu täsin kölüň suwy çekilýärem, yzyna-da gaýdyp gelýär. Munuň syryny häzirligçe anyklamak hiç kime başartmaýar.

✓ Azerbaýjanyň Kergalan diýen obasyndan kän bir uzakda bolmadyk ýerde «Yan-gyç» diýlip atlandyrylýan suwly köl ýerleşýär. Ol kölüň suwy kiçijik guýudan çogup çykýar we çeşme görnüşinde akyp, bir ýere toplanýar. Iň täsin ýeri, şol çeşmäniň suwuna ýanyp duran otluçöpü ýetirdigiň, onuň suwy göm-gök ýalyn bolup ýanýar. Munuň sebäbini birnäçe gezek barlag işlerini geçiren alymlar topary suw bilen birlikde gazyň metanyň çykýanlygy bilen düşündirýärler.

✓ «Hillier» köli dünýäniň iň täsin kölleriniň sanawyna ajaýyp gülgüne reňki bilen girýär. Bu köl Awstraliýanyň günorta — günbattaryndaky Midl-Aýlend adasynda ýerleşýär. Onuň gözelligi dünýäniň jahankeşdeleri bilen

birlikde, alymlaryny hem gyzyklandyryp gel-di. Aýratyn hem, kölüň suwunyň gülgüne reňkde bolmagy, hat-da onuň başga bir gaba guýlan halatynda hem reňkini ýitirmeýänligi özüne çekijidir. Bu kölüň Midl-Aýlend adasy bilen birlikde, 1802-nji ýylda britaniýaly gidrograf Metýu Flinders tarapyndan üsti açylyýar. Onuň gülgüne reňkde bolmagynyň sebäbini henize çenli anyk deliller arkaly düşündirip bilmeýärler.

✓ Antarktidanyň Wiktoriýa diýen ýerinde Wanda köli ýerleşýär. Bu kölüň uzynlygy 5 kilometr, çuňlugy 69 metr bolup, aşa duzly suwy bilen meşhurlyga eýedir. Wanda kölüne esasy suw akymy Oniks derýasyndan gelýär. Onuň düzümi deňiz suwundan 10 esse duzlydyr.

**Internet maglumatlaryndan taýýarlan
Döwletgeldi REJEPMÄMMEDOW,
Türkmenistanyň Döwlet energetika
institutynyň talyby.**

TÜRKMENISTAN: BAGTYÝARLYK MEKANY

✓ Ýurdumyzyň üstaşyr ulag mümkinçiliklerini netijeli ulanmak hem-de bu ulgamda halkara hyzmatdaşlygy ösdürmek döwlet syýasatynyň möhüm ugrudyr. Munuň özi milli ykdysadyýetimiziň okgunly ösmegine ýardam edýär. Türkmenistan Ýewropanyň we Aziýanyň çatrygynda ýerleşmek bilen, sebitiň we tutuş yklymyň ähli döwletleriniň bähbidine özüniň üstaşyr ulag kuwwatyny artdyrmaga aýratyn ähmiýet berýär. Bu sebitde ulag-aragatnaşyk ulgamynyň, şol sanda, halkara deňiz portunyň we howa menziliniň, awtoulag hem-de demir ýollarynyň barlygy örän ähmiýetlidir.

Türkmenbaşy şäherinde gurlan halkara howa menzili Awazanyň «Howa derwezesi» bolup hyzmat edýär. Ýolagçylar uçardan howa menziliniň binasyna we yzyna teleskopik trap-geçelge arkaly geçýärler.

Türkmenbaşydaýaky täze deňiz porty bolsa döwrebaplygy, ýokary mümkinçilikleri bilen tapawutlanyp, halkara guramalaryň birnäçe minnetdarlyk haty bilen sylaglady. Şeýle hem port deňiz derejesinden pesde ýerleşýän iň uly port hökmünde Ginnesiň Bütindünýä rekordlar kitabyna girizildi. Şu kategoriýada dünýä Rekordlar kitabý «deňiz derejesinden pesde ýerleşýän iň uly emeli ada» diýip, port gurlanda göçýän guşlary goramak maksady bilen gurlan emeli guşlar adasyny belledi.

Täzegül AŞYROWA,
Türkmenbaşy şäheriniň 26-njy
çagalar bakja-bagynyň halypa
terbiýeçisi.

✓ «Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» ýylynda ýurdumyzyň ykdysadyýetde gazananlaryny hem-de bu ugurdaky ösüşi has-da artdyrmak ugurunda alnyp barylýan giň gerimli işleri ýaşlarymyza ýetirmek maksady bilen, Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Aşgabat şäheriniň Bagtyýarlyk etrap Geňeşiniň we Türkmenistanyň Demokratik partiýasynyň Bagtyýarlyk etrap komitetiniň bilelikde guramagynda 151-nji çagalar bagynda «Beýik ösüşlerden galkynýan Watan» ady bilen aýdym-sazly wagyz-nesihat duşuşygy geçirildi. Bu medeni çärä gatnaşan 151-nji çagalar bagynyň körpejeleri öz taýýarlanan çykyşlary bilen bäsarnyklaryny görkezdiler.

Biziň her birimiziň bagtyýarlygymyzyň goragçysy bolan Gahryman Arkadagymyzyň, hormatly Prezidentimiziň janlary sag, ömürleri uzak bolsun, il-ýurt bähbitli tutumly işleri hemişe rowaç alsyn!

Altyn DURDYÝEWA,
TMÝG-niň Aşgabat şäheriniň
Bagtyýarlyk etrap Geňeşiniň
guramaçylyk bölüminiň esasy
hünärmeni.

✓ Ýaşlar Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň çäksiz aladalary bilen gurşalandy. Olaryň döwrebap şertlerde okap, bilim almaklary, ylym öwrenmekleri, sport bilen meşgul bolmaklary üçin ähli şertler döredilýär. Ýaşlarymyz hem özüleri üçin döredilip berilýän mümkinçiliklerden peýdalanyp, ýurdumyza halkara derejesinde geçirilýän bäsleşiklere gatnaşyp, baýrakly orunlara mynasy bolup, Watan Baýdagyny belentde parladýarlar. Munuň özi ýaşlaryň gymmatly wagtlaryny gyzykly, täsirli geçirmegini gazanmak ugurundaky aladalaryň netijesidir.

Ýaşlaryň sportuň dürli görnüşleri bilen meşgullanmagy, dünýä dillerini öwrenmegi üçin ähli mümkinçilikler zzygiderli döredilip berilýär. Hormatly Prezidentimiziň il-ýurt ähmiýetli, umumadamzat bähbitli alyp barýan işleri we onuň bu ugurdaky şahsy göreldeşi türkmen ýaşlarynyň kämil nesiller bolup ýetişmeklerinde uly ähmiýete eýedir.

Ýaşlar ýurdumyzyň ertirki eýeleridir. Ýaşlaryň golunda Watan Baýdagy, ýüreginde Watan söýgüsi, dilinde Watan aýdymy. Ýaşlar biziň geljegimizdir, Watanymyzyň ertirki abraý-mertebesidir. Ýüregi buýsançly ýaşlaryň bolsa özüleri barada edilýän aladalar üçin Gahryman Arkadagymyza,

Arkadagly Gahryman Serdarymyza alkyşlary çäksizdir.

Gülnehal DÄDEBAÝEWA,
TMÝG-niň Köneürgenç etrap
Geňeşiniň guramaçylyk
bölüminiň esasy hünärmeni.

✓ TMÝG-niň Daşoguz welaýatynyň Köneürgenç etrap Geňeşi ýaşlaryň taryhymyza, milli gymmatlyklarymyza, medeni ýadygärliklere bolan buýsançlaryny artdyrmak, olar barada çuňňur düşünje bermek maksady bilen, «Köneürgenç» taryhy-medeni döwlet goraghanasyna gezelenç çäresini gurady. «Gadymy hem müdimi Köneürgenjim» ady bilen guralan gezelenç çäresine etrabyň ýaşlar guramasynyň işgärleri we etrabyň 51-nji orta mekdebiň ýokary synp okuwçylary gatnaşdylar.

Ol ýerde Köneürgenç topragynda tapylyan tapyndylaryň hem-de beýleki gadymy gap-gaçlaryň sergisi guraldy. Serginiň dowamynda Köneürgenç ýadygärlikleriniň taryhy barada, onda tapylyan tapyndylar dogrusynda, her bir tapyndynyň manysy, onuň taryhy ähmiýeti, şeýle hem sergide ýerleşdirilen beýleki gurallar dogrusynda giňişleýin gürrüň edildi.

Gözel KÜŞMEKOWA,
TMÝG-niň Daşoguz welaýatynyň
Köneürgenç etrap
Geňeşiniň sanly ulgam boýunça
esasy hünärmeni.

TENNIS FEDERATION OF TURKMENISTAN NAMED ONE OF FASTEST ROWING ORGANISATIONS IN ASIA

The Tennis Federation of Turkmenistan was named one of the fastest growing organisations in Asia at the Annual General Meeting of the Asian Tennis Federation (ATF), which was held in Hong Kong, Turkmenistan: Golden Age eNewspaper reported. Currently, the Asian Tennis Federation unites 45 countries of the region. This year's ATF Annual General Meeting has coincided with its 60th anniversary. ATF President Yuriy Polskiy presented the Commemorative Cup to Chairman of the Tennis Federation of Turkmenistan Eziz Dovletov in commemoration of the event. Eziz Dovletov, who is Vice President of the Asian Tennis Federation, took part in the Asian Tennis Federation (ATF) Board Meeting.

Selbi BYASHIMOVA,
A 4th year student, Department of Sports Journalism, Turkmen State Institute of Physical Culture and Sports

РАХМЕТ ТАГАНОВ ИЗ ТУРКМЕНИСТАНА ЗАВОВАЛ СЕРЕБРО НА ЧЕМПИОНАТЕ МИРА ПО ДЖИУ-ДЖИТСУ

✓ Туркменский спортсмен Рахмет Таганов завоевал серебряную медаль на чемпионате мира по джиу-джитсу, который проходил в Ираклионе, Греция.

Чемпионат мира по джиу-джитсу в этом году стал уникальным событием, так как впервые в истории этого вида спорта соревнования всех возрастных групп проходят в одной стране. В турнире принимали участие 3500 спортсменов из 67 стран, что делает его одним из самых масштабных мероприятий в мире джиу-джитсу.

Соревнования включают категории для мужчин и женщин, молодёжи, подростков и юниоров, мальчиков и девочек, а также пара-джиу-джитсу и Кубок мира среди детей. Такое разнообразие категорий позволяет спортсменам разных возрастов и уровней мастерства продемонстрировать свои навыки и побороться за медали.

ЗАЩИТНИК СБОРНОЙ ТУРКМЕНИСТАНА ВЕРНУЛСЯ НА ПОЛЕ СПУСТЯ ПОЛГОДА ПОСЛЕ ТРАВМЫ

✓ 23-летний защитник сборной Туркменистана и ФК «Витебск» Вепа Джумаев, впервые за полгода вышел на футбольное поле в официальном матче. Возвращение игрока состоялось в игре против «Нафтана» в 25-м туре Высшей лиги Беларуси, где он появился на замену на 75-й минуте встречи.

Длительное отсутствие футболиста было вызвано травмой, полученной в апреле этого года в матче против «Немана». Джумаев заменил на поле Михаила Башилова при счете 3:0 в пользу «Витебска». После его выхода команда

сумела забить еще один мяч, доведя счет до разгромного – 4:0.

Возвращение игрока сборной Туркменистана усилит оборонительную линию «Витебска» в оставшихся матчах сезона. После этой убедительной победы витебская команда, занимающая 5-е место в турнирной таблице, набрала 41 очко и догнала по этому показателю брестское «Динамо», расположившееся строчкой выше.

ТУРКМЕНИСТАН И ITF ПОДПИШУТ ПЛАН РАЗВИТИЯ ТЕННИСА ДО 2028 ГОДА

✓ Туркменистан и Международная федерация тенниса (ITF) достигли договоренности о подписании плана развития тенниса в стране до 2028 года. Соответствующий документ был согласован на встрече председателя Федерации тенниса Туркменистана Эзиза Довлетова и главы ITF Дэвида Хаггерти в рамках Генеральной ассамблеи ITF в Гонконге. Об этом говорится в сообщении издания «Туркменистан: Золотой век».

План направлен на укрепление сотрудничества с ITF, крупнейшей международной спортивной организацией, объединяющей 213 национальных теннисных федераций. В рамках соглашения предусмотрено использование Учебно-тренировочного центра Азиатского региона в Ашхабаде для реализации совместных проектов, включая проведение семинаров для тренеров и развитие тенниса для людей с ограниченными возможностями.

Также обсуждалась возможность приглашения иностранных специалистов для повышения уровня подготовки туркменских теннисистов.

Президент ITF Дэвид Хаггерти выразил уверенность в успешном развитии

тенниса в Туркменистане и пожелал национальной команде успехов в предстоящем турнире Кубка Дэвиса, который пройдет в ноябре в Бахрейне.

ТУРКМЕНСКИЙ ФУТБОЛИСТ СТАЛ ОБЛАДАТЕЛЕМ СУПЕРКУБКА КЫРГЫЗСТАНА-2024

✓ Полузащитник сборной Туркменистана Теймур Чарыев стал обладателем Суперкубка Кыргызстана-2024 в составе футбольного клуба «Абдыш-Ата». Его команда одержала победу над «Мурас Юнайтед». Матч прошел на стадионе имени Долену Омурзакова в Бишкеке и завершился со счетом 1:0.

Единственный гол в этой встрече на 25-й минуте забил Жыргалбек уулу Кайрат, мастерски поразивший ворота соперника дальним ударом. 23-летний Теймур Чарыев вышел на поле с первых минут и внёс значительный вклад в победу своей команды.

Для туркменского полузащитника, чья трансферная стоимость по данным Transfermarkt оценивается в 275 тысяч евро, это уже второй значимый трофей в Кыргызстане. В прошлом году после перехода в «Абдыш-Ату» Чарыев стал чемпионом страны, а в нынешнем сезоне также завоевал серебряные медали Кубка Кыргызстана, уступив в финале как раз «Мурас Юнайтед» со счетом 2:3.

«Абдыш-Ата» продолжает доминировать в кыргызском футболе, возглавляя турнирную таблицу текущей Премьер-лиги с 56 очками после 22 туров. Ближайший преследователь «Дордой» отстает на 8 очков, имея игру в запасе, а «Мурас Юнайтед» занимает третью строчку с 39 очками и двумя матчами в резерве.

По материалам интернет-изданий.

ÝOGA — GADYMY DURMUŞ SUNGATY

✓ Häzirki zaman durmuşynda ýoga uly ähmiýet berilýär. Ýoga Hindistandan bize gelen gadymy ruhy tejribedir. Adamyň tutuş barlygyna täsir edýän ýoga ahlak ýörelgelerini almakdan, psihikany we aňy dolandyrmak üçin has inçe usullardan ybaratdyr.

Ýoga, esasan, beden bilen işlemek diýmekdir. Onda bedeni berkitmäge we rahatlandyrmaga, fiziki sazlaşygy gazanmaga gönükdirilen maşklar toplumy jemlenendir. Ýoga çydap bolmaýan zady nädip bejermelidigini we bejerip bolmaýan zatlara nädip çydam etmelidigini öwredýär. Mundan başga-da, onuň peýdalary sanardan kändir. Ýoga bilen meşgullanýan adam rahatlyk duýgusyny başdan geçirýär.

Ýoganyň taryhy gadymy döwürlere degişlidir. Ol ylým bilen meşgullanýan adamlara

has zerurdyr. Ol gözleg, synag, ýalňyşlyk we gözegçilik arkaly kem-kemden kämilleşmäge, ruhy taýdan ösmäge kömek edýär. Şol sebäpli hem ýoga gadymy akyladamlar tarapyndan döredilipdir. Ýoga gadymy durmuş sungatyny, öz-özünü ösdürmek ylmy, daş-töweregiňe asuda garaýuş pelsepesini kemala getirýär.

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe ynsan saglygyna aýratyn üns berip, bu ugurda hormatly Prezidentimiziň tagallalary netijesinde uly öňegidiljekler gazanyldy. Gahryman Arkadagymyzyň «Döwlet adam üçindir!» diýen baş ýörelgesi Watanymyzda halk aladasynyň, olaryň jan saglygynyň belent derejede goýulýandygyny alamatlandyrýar. Ynsan saglygy bilen baglanyşykly amala aşyrylýan ägirt uly işler bolsa ýurdumyzyň ykdysady kuwwatyny, syýasy durnuklylygyny, halkara abraýyny artdyrýar.

Sülgün PIRIÝEWA,
TMÝG-niň Daşoguz welaýatynyň
Akdepe etrap Geňeşiniň bölüm müdiri.

ÄHTIMALLYKLAR TEOREMASY

✓ Bu günem öňkim ýaly, ir bilen oýandym. Asmany bulutlar büräpdir, ýöne bulutlaram birinden öýkeli çaga ýaly «Aglasammykam ýa aglamasammykam?!» diýip, ýokardan aşak maňa garap durlar. Men olara näme jogap bereýin? Ýene oýlara berilýärim. Onuň kalbynyň päkligi, näzikligi ýaňja doglan bäbek ýaly. Men ol hiç wagt hiç kimiň göwnüne degen däl diýip oýlanýaryn.

Birmahal mugallymymyň synp tagtasyny sorag belgisinden dolduryp çykyşy ýaly, sizi görenimden ýüzlerçe sowal nobatma-nobat düzülip başlady. Häzir sizi ýitirip, Gulliwir ýaly ýalňyşlyk adasynda ýeke galaýjak ýaly bolup durun. Hyýalymda eýýäm men siziň bilen milliard gezek görüşdim, düýnki duşuşygumyzda ikimiz bileje buzgaýmagam iýdik, soň men sizi öýüňize ugratdym, ýolda barýarkak hem bir zat aýtjak boldum, ýöne başarmadym. Käwagt şeýle hem bolýar. Henizem aýtmadygym gowy bolupdyr. Belki siz gaharlanardyňyz. Men bolsa hyýalymda hem sizi gaharlandyryşym gelenok.

Men ullakan açyş etdim. Näme açyşdyr öýdýärsiňiz? Bilýäňizmi, men Pifagoryň teoremasy ýaly özbaşyma teorema döretdim. Hemme zada diňe ähtimal diýip ýaşaýan ynsanlar üçin ýörite döredilen teorema. Formulasynam döretdim: ähtimal+pikir=men. Adyna hem «Ähtimallyklar teoremasy» diýip goýdum. Sebäbi ähtimal sözünü indi oýananymdan tä ýatýançam ulanýaryn. Düýn gül dükanyna bardym, ýeke-ýekeden gül saýladym: gyzyl, sary, ak, melewşe... aý, garaz, kän

gül, hiçisinem satyn almadym. Birden meniň saýlan gülümi halamarsyň öýdüb çekindim.

Seniň surat çekmegi gowy görýändigini men eýýämde aňyp başladym. Nädip diýýäňizmi? Sebäbi sen öz häsiýetiň bilen meniň kalbymda mylaýymlygyň, mähriň suratyny çekip goýduň. Seniň sadalygyny diýsene?! Şol bolşuň bilen multfilmiň gahrymany Külbikejigi ýada saldyň.

Men günde siz barada pikirlenip, sizi başga-da birnäçe multfilmleriň, çeper filmleriň ýa-da okan kitaplarymdaky baş gahryman gyzlaryň keşplerine meňzedýärim. Gysgaça aýdanymda, siz meniň pikir edýän zatlarymyň köpüsünde baş gahrymanyma öwürüldiňiz. Onuň sebäbi nämekä?

Ine-de, Antonia Wiwaldiniň «Dört passyl» sazy ýaňlanyp başlady. Biz bileje passyllara garşy syýahata başladyk. Özümi ertekilerdäki Aly Babanyň uçýan halysynda ýaly göz öňüne getirdim, sebäbi ýanymda siz bardyňyz ahyryn. Siz bolsa maňa ynam berýärsiňiz, men siziň adyňyzy eşiden mahalym hasam kuwwatlanýaryn. Bu ajaýyp saz eserem ikimize ruhy lezzet berip, syýahatymyzy hasam gyzyklandyrrar. Saz tamamlanan dessine täze saz başlady. Nury Hal-mämmedowyň «Türkmen sährasy». Ýüzümizi türkmen sährasynyň mylaýymja şemaly öz näzikligi, mymyklygy bilen sypap geçdi. Men ýaz gülleriniň birnäçesinden ullakan sebedi dolduryp, saňa gowşurdym. Sen şeýle bir begendiň welin, men-ä begeniňden ganat ýasap tas uçup gidersiň öýtdüm.

Serimde Jeleddin Rumynyň hikmetlerinden şeýle bir görnüş peýda boldy: «Yşky birsyhly saýraýan bilbiliden däl-de, sessiz-sedasyz jan berýän perwanadan sora». Bu gudratly pikirleri näçe ýatladygymça, şonça-da gadyr-gymmaty hasam artyp barýar. Men saňa aşyk ýigitleriň köpüsiniň aýdyşy ýaly, ýyllydylardan monjygy boýnuňa, Aýdan ýasalan gülýakany döşüne ýasap dakyp bilmejegimi bilýärim. Men ýönekeýlik bilen ýaşasym gelýär. Albert Eýnşteýniň eden çylşyrymly açyşlaryna meňzeş çylşyrymlylyklary ýönekeýlikde siz bilen bile ýeňip geçesim gelýär. Algebra ýa-da fizika dersindäki kyn hasap edilýän mysal-meseleleri çözmek üçin ýörite şertleriň, formulalaryň bolşy ýaly, menem kyn hasap edilýän zatlary siz bilen bilelikde ýönekeýlik bilen ýeňesim gelýär. Jaýymyzyň üçegine çykyş, şol ýerden täze dogan Aý synlasym gelýär. Teleskop ýa-da başga enjamlar bilen däl, siziň dideleriňiz bilen şolara göz gypasym gelýär. Ata Atajanowyň aýdyşy ýaly:

«Arzuwlar, arzuwlar, gözəl arzuwlar.
Ýene uçup barýar asmanda guwlar...»

Arzuwlara tükenme ýok. Men heniz sen hakyndaky oýlanmalaryň başlangyjynda durun. Seniň üýtgeşikligiň hakynda aýtmaga zat bolsa mende juda köp...

Parahat MÄMMETNUROW,
Türkmen döwlet bedenterbiýe we sport
institutynyň sport žurnalistikasy
hünäriň talyby.

DURMUŞDA IŇ YNAMDAR ÝOL

✓ Bilim durmuşa iň ynamdar ýoldur. Bilimi talabataýyk almak üçin diňe bir umumy, amaly we söhbet okuwlarynda alynýan maglumatlar bilen çäklenmän, eýsem özbaşdak okamalydygy, zehiniňi taplamak üçin hemişe daş-töwereginiňi gurşap alan durmuşa gyzyklanma bilen garamalydygy, jemgyýete peýdaly zähmet bilen meşgullanmalydygy düşnükli.

Bilim dünýäni has giňişleýin görmäge, kynçylyklar bilen nädip göreşmelidigini öwrenmäge ýardam berýär. Häzirki ajaýyp zamanamyzda biz — ýaşlaryň durmuşda öz ornunyzy dogry tapmagymyz üçin berilýän mümkinçilikler örän giň. Zamanabap tehnologiýalar, sanly ulgam, internet, elektron kitaphanalar biziň hyzmatymyza.

Öwrenilýän bilim maglumatlary diňe şu gün däl-de, geljek üçin möhüm binýatdyr. Bilim yzygiderli pikirlenmegi, meseläniň dürli taraplaryny görmegi öwredýär. Şu günki günde sanly tehnologiýalaryň ösmegi bilen, bilim almak üçin şertler has-da giňeldi. Onlaýn sapaklar, kitaplary we dürli elektron serişdeler bilim almakda täze mümkinçilikleri döredýär.

Alymlaryň, akyldarlaryň belleýişleri ýaly, bilim diňe akademiki üstünlük bilen çäklenmeýär. Biz şahsy we jemgyýetçilik durmuşymyza bilimiň näderejede gymmatlydygyny professor-mugallymlarymyzyň goldawy arkaly has gowy duýup bilýäris. Men häzir bilim alýan mahalym, geljegi göz öňüne getirýärin. Bilim arkaly men diňe bir şahsy maksatlarymy däl-de, eýsem jemgyýete peýdaly maksatlarymy durmuşa geçirmegiň ýollaryny göz öňüne getirýärin. Çünki bilimli nesil döwletimizi we jemgyýetimizi ösdürmek babatda ýurdumyza amala aşyrylýan beýik işlere goşant goşmaga ukyplydyr.

Biz — ýaşlaryň okamagymyz, öwrenmegimiz, zamanabap bilimleri ele alyp, ezber hünärmenler bolup ýetişmegimiz üçin ähli mümkinçilikleri döredip berýän Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, il-ýurt bähbitli asylyly işleri hemişe rowaç bolsun.

**Enejan MAKMEDOWA,
Halkara ynsanperwer ylmylary we
ösüş uniwersitetiniň žurnalistika
hünäriniň talyby.**

PYRAGY

**Zerden zyýat goşgulary galdyran,
Sözi bilen özün dünýä aldyran,
Her ynsany ýagşylyga çagyran,
Köňli nurlu dana şahyr, Pyragy!**

**Garaşsyz döwleti arzuwlap geçen,
Gudrat bilen Hakyň şerbetin içen,
Sizi şu derejä mynasyp gören,
Arkadaga çäksiz alkyş, Pyragy!**

**Şygyr şalygynyň soltany, şiri,
Bu gün bir suprada jem edip ili,
Toýuňy toýlaýas berk guşap bili,
Arkadagly Serdar bilen, Pyragy!**

**Bahargül HAJYNEPESOWA,
Türkmenbaşy etrabyndaky
2-nji orta mekdebiň
mugallymy.**

WAGTYŇ GYMMATY

✓ Wagty — adam durmuşynyň iň gymmatly mümkinçiligi. Işde, şahsy durmuşda üstünligi wagtyň geçmegi bilen gazanyp bolýar. Wagty durmuşda hut wagtyň çäkliligini kesgitleýän bir düşünjedir.

Biziň belli bir möhletde nämeleri başaryjagymyz durmuşymyzyň hilini kesgitleýär. Wagty dogry sarp etmek maksada has çalt ýetip, has köp tejribe gazanmaga mümkinçilik berýär. Şonuň üçin öz wagtyny dolandyrmak her bir ynsan üçin uly ähmiýete eýedir.

WAGTY NÄDIP TYGŞYTLAP BOLAR?

Değişli hünärmenler, alymlar munuň üçin, ilkinji nobatda, öz öňünde anyk maksatlary goýmalydygyny nygtaýarlar. Gysga we uzak möhletli maksatlary kesgitlemek döredijilikli işi meýilleşdirmäge we wagty dogry sarp etmäge ýardam berýän usullardyr.

Häzirki zaman durmuşymyza internet ulgamy, telefon serişdeleri we sanly ulgam bilen baglanyşykly döreýän mümkinçilikler bize öz öňde goýan maksatlarymyzy we gündelik ýüze çykýan zerurlyklarymyzy tiz we ýokary hilli amal etmäge giň mümkinçilikleri berýär. Ýöne hut şu pursatda hem wagty dogry peýdalanmak bilen bagly zerurlyk aradan aýrylmaýar-da, gaýta täze bir many-mazmunda ýüze çykýar. Bu sanly ulgam tehnologiýalarynyň berýän mümkinçiliklerini jemgyýet üçin peýdaly zähmete sarp etmek biziň wagty tygşytlý we peýdaly ulanyp bilýändigimize güwä geçýän ilkinji görkezijidir.

Wagtyň psihologiýa taýdan täsiri hem uludyr. Wagtyny tygşytlý dolandyrylýan adamlar streslerden we aladalarydan gaça durup, saglygyny hem goramagy başaryýarlar. Sport bilen meşgullanmak, kadaly iýmitlenmek, wagty babatda dogry berilýän arakesmeler beden hem-de ruhy taýdan peýdalydyr.

**Aýsenem ORAZMÄMMEDOWA,
Halkara ynsanperwer ylmylary we
ösüş uniwersitetiniň talyby.**

КОСМОНАВТ КОНОНЕНКО ПРОБЕЖАЛ НА ТРЕНАЖЁРЕ НА МКС БОЛЕЕ 1600 КИЛОМЕТРОВ

✓ Герой Туркменистана, космонавт Олег Кононенко в течение своей годовой миссии на Международной космической станции (МКС) во время пробежек на тренажёре преодолел расстояние в 1610 километров – это равно маршруту от Москвы до Сочи плюс 10 километров сверху, передает ТАСС.

«Уровень физической тренированности у Олега Кононенко и Николая Чуба в течение всего полёта оценивался как хороший. Например, во время этой экспедиции Олег Дмитриевич пробежал 1610 километров, а Николай Александрович – 1420 километров», – рассказал заместитель директора Института медико-биологических проблем (ИМБП) РАН по научной работе Олег Котов.

До этого еще один российский космонавт Дмитрий Петелин во время полёта в 2022-2023 годах пробежал более 1100 километров на тренажёре.

Олег Кононенко установил несколько рекордов в космосе. Он пробыл в самой длительной миссии на МКС, побил рекорд по суммарному пребыванию на орбите и стал первым жителем Земли, который провёл в космосе в сумме тысячу суток. А его суммарный налёт – 1111 суток.

**Подготовила Марал АННАДУРДЫЕВА,
преподаватель ТСХУ имени С.А.Ниязова.**

ALABAÝ WE ROTWEÝLER TOHUMYNDAN BOLAN DOSTUM BAR

✓ **Habar beriş serişdeleriniň birinde çap edilen türkmen alabaýy hakyndaky gürrüňler juda özüne çekdi. Şonuň üçin hem pensioner Nataliýa Kolmakowanyň gürrüňlerini okyjylara üetirmegi makul bildik:**

— 55 ýaşap pensiýa çykarymdan soň ýaşaryň diýen niýet bilen Anapadan öý edinip goýupdym. Ýöne ol meýlim bolmady. Sebäbini özüňiz bilýänsiňiz: 2018-nji ýylda pensiýa özüňiz geçirilip, diňe meniň däl-de, ýaşdaş deň-duşlarymyň hem pensiýa çenli bolan ýaş möhleti uzaldyldy. Men öýümi satdym-da, gazanan pullaryma Podmoskowýe-de jaý gurmagy ýüregime düwdüm.

Şäheriň daşynda jaý gurup beren gurluşykçy goňşym maňa goragçy it edinmegi teklip edip, iti tölegsiz berip biljek maşgalany hem salgı berdi. Şeýlelik bilen men alabaý we rotweýler tohumlaryndan bolan güjüjek edindim oturyberdim. Güjüjegi maňa berenlerinde, men hojaýunlaryndan onuň adynyň nämedigini soradym. Dobryak (mähirli, hoşgylaw, rehimli) diýdiler. Men hem ony şeýle atlandyrmagy ýüregime düwdüm. Ol şeýle kiçijik, owadanja güjükdü, häsiýeti ýuwaştapdy.

Ösüp bardygyça, güjügim häsiýetini ýüze çykaryp başlady. Ol hereketi bilen öýde kimiň baştutandygyny görkezýärdi. Bir ýa-

rym ýaşyňa barýança öýde ähli zady, hatda otaglaryň içine düşelen linoleuma çenli çeýnäp çykdy. Özi hem hemişe gaçyp gitmegiň kütündedi. Men onuň bilen kän kösendim, her kim: «Ber-de goýber iti gelen ýerine, zenan adama onuň ýaly läheň it bilen süýrenişip ýörmek aňsatmy?» diýýärdi.

2 ýaşyňa baranynda itim bir ýola öýden gaçyp gitti, meniň aňlaýşymça, ol goňşy oba baran bolmalydy. Ýöne ol tiz gaýdyp geldi we şondan soň gaçyp gitmesini bes etdi.

Häzirki wagtda ol gulak asyýy ite öwrüldi, ol her bir zada düşünýär, dyzýmda oturmagy halaýar. Dogry, göwnüne ýaramadyk adam görse, ol hyrlap üýrýär. Ýöne biz her gezek howludan daşary çykyp gitmezimizden öň onuň bilen özüni alyp barmagy barada dilleşýäris. Ol köplenç gulak asýar.

Öňler onuň häsiýetine çydamsyzlyk edýärdiler. Adamlar onuň hüjüm etmeginden ýaňa sögünip-gargynardylar. Hatda ygally günler garyň üstüne hem ýykyldylar. Yogsam men ony hemişe berk boýun bagynda we agyzdarykda gezdirýärdim. Iň esasy aýtjak bolýan zadym, men howluda ýeke ýaşayaryn, ýöne itimiň barlygynda meniň üçin gorkuly zat ýok. Men hiç haçan, hiç bir adamdan hem itimden — Dobrya-

gymdan görşüm ýaly goraglylyk, özümde ynamlylyk duýmandym.

Men şeýle itimiň barlygy üçin özümi durmuşda şowly ýaşayan diýip hasap edýän. Häzir ol dört ýaşynda. Men özümi durmuşda ýalňyz diýip hasap edemok, meniň örän akylly itim — dostum bar. Ol ähli zada düşünýär, diňe gepläp bilenok. Ol meniň öýümiň eýwanında ýaşayar. Onuň özi üçin ýörite öýi hem bar. Onuň üçin wagtly-wagtlyna çorba bişirip berýäris, ol ony gowý görüp iýýär. Özüm et iýemok.

Ýaşy 50-den geçen zenanlara çagalar çar tarapa uçurym bolup giden döwründe nämäni maslahat berip bilerin. Eger-de şertiňiz bar bolsa, şunuň ýaly dosty edinip bilersiňiz, ýüregiňiziň gysmajagyny aýdaryn. It — ynsanyň dosty, örän ajaýyp dosty! Işden gelen wagtymda görseň, ol bagtdan dolup daşýar. Öýden gitmeli bolup, ony kimedir birine goýmak hakynda gepleşýär-käm, boýnuma bökmeň we ýüzümden-gözümde öpmek häsiýeti bar.

Terjime eden Selbi BABANAZAROWA, Türkmen döwlet bedenterbiýe we sport institutynyň sport žurnalistikasy hünäriň talyby.

AÇYK BIRINJILIK TAMAMLANDY

✓ Ýurdumyzyň Lebap welaýatynda çagalaryň we ütginjek türgenleriň arasynda «Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» ýylyna bagyşlanyp geçirilen stol tennisi boýunça welaýatyň açyk birinjiligi tamamlandy. Oglanlaryň arasynda geçirilen toparlaýyn ýaryşlarda 1-nji we 2-nji orunlary Aşgabat şäherinden gatnaşan toparlar, 3-nji orny Saýat etrabyndan gatnaşan topar eýeledi.

Gyzlaryň arasynda geçirilen toparlaýyn ýaryşlarda 1-nji orny Aşgabat şäherinden gatnaşan topar, 2-nji orny Türkmenabat şäherinden, 3-nji orny Çärjew etrabyndan gatnaşan topar eýeledi.

2007-2008-2009-njy ýyllarda doglan oglan türgenleriň arasynda 1-nji orny Türkmenabat şäherindäki 6-njy sport mekdebiňiň türgeni Guwanç Jumanow, 2-nji orny Aşgabat şäheriniň 60-njy orta mekdebiňiň okuwçysy Emre Halmyradow, 3-nji orny Ýaş olimpiýaçylary taýýarlaýuş mekdebiňiň türgeni Yhlas Mämmedkuliýew eýeledi.

2007-2008-2009-njy ýyllarda doglan gyz türgenleriň arasynda geçirilen ýaryşlarda 1-nji orna Türkmenabat şäherindäki 6-njy sport mekdebiňiň türgeni Aýşat Atajanowa, 2-nji orna Çärjew etrabyndaky 58-nji orta mekdebiňiň okuwçysy Leýla Zufarowa, 3-nji orna Aşgabat şäherindäki 81-nji orta mekdebiňiň okuwçysy Selbi Çarwaýewa eýe boldy.

2010-2011-2012-nji ýylda doglan oglanlaryň arasynda 1-nji orny Aşgabat şäherin-

däki 6-njy orta mekdebiňiň okuwçysy Nazim Durdyýew, 2-nji orny Saýat etrabyndaky 1-nji sport mekdebiňiň türgeni Jora Gurbandurdyýew, 3-nji orny Aşgabat şäherindäki 86-njy orta mekdebiňiň okuwçysy Çaryýar Berdiýew eýeledi.

2010-2011-2012-nji ýylda doglan gyzlaryň arasynda 1-nji orna Çärjew etrabyndaky 58-nji orta mekdebiňiň okuwçysy Aýnura Hasanowa, 2-nji orna Köýtendag etrabyndaky 6-njy sport mekdebiňiň türgeni Leýli Çaryýewa, 3-nji orna Dänew etrabyndaky 4-nji sport mekdebiňiň türgeni Ejeş Serdarowa çykdy.

2013-2014-2015-nji ýyllarda doglan oglanlaryň arasynda 1-nji orna Aşgabatdaky A.A.Puşkin adyndaky umumybilim berýän türkmen-rus mekdebiňiň okuwçysy Nazar Abdyýew, 2-nji orna Aşgabat şäherindäki 1-nji orta mekdebiňiň okuwçysy Arslan Gurbanow, 3-nji orna Aşgabat şäherindäki 136-njy mekdebiňiň okuwçysy Hasan Şamyradow eýe boldy.

2013-2014-2015-nji ýyllarda doglan gyzlaryň arasynda 1-nji orny Aşgabatdaky A.A.Puşkin adyndaky umumybilim berýän türkmen-rus mekdebiňiň okuwçysy Jennet Amandurdyýewa, 2-nji orny Aşgabat şäherindäki 32-nji orta mekdebiňiň okuwçysy Nurana Ýaranowa, 3-nji orny Aşgabat şäherindäki 32-nji orta mekdebiňiň okuwçysy Näzli Ýaranowa eýeledi.

2016-njy ýylda doglan we şondan kiçi ýaşdaky oglanlaryň arasynda 1-nji orun

Türkmenabat şäherindäki 6-njy sport mekdebiňiň türgeni Salih Kurbanbaýewiň, 2-nji orun Köýtendag etrabyndaky 6-njy sport mekdebiňiň türgeni Rejep Rejepowyň, 3-nji orun Türkmenabat şäherindäki 6-njy sport mekdebiňiň türgeni Atajan Öwlýagulyýewiň paýyna düşdi.

2016-njy ýylda doglan we şondan kiçi ýaşdaky gyzlaryň arasynda 1-nji orna Aşgabat şäherindäki 135-nji mekdebiňiň okuwçysy Nabat Geldiýewa, 2-nji orna Köýtendag etrabyndaky 6-njy sport mekdebiňiň türgeni Selbi Rozymyradowa, 3-nji orna Köýtendag etrabyndaky 6-njy sport mekdebiňiň türgeni Aýbibibi Babanazarowa mynasyp boldy.

Şeýle çäreleriň geçirilip durulmagy Gahryman Arkadagymyzyň başyny başlan, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň tagallalary bilen täze tapgyrlarda ösdürilýän milli sport syýasatynyň giňden ýaýbaňlanýandygyny, ösüp gelýän ýaş nesillerde sagdyn durmuş ýörelgelerine, köpçülikleýin bedenterbiýä we sporta höwesliň uzygiderli artýandygyny görkezýär.

Madina MAHMUDOWA, Lebap welaýatynyň Köýtendag etrabyndaky 6-njy sport mekdebiňiň tälimçi-mugallymy.

AFK-nyň ÇAGYRYŞ LIGASY

«Arkadag» (Türkmenistan) —
«Maziýa» (Maldiv Respublikasy)-2:1

Ýurdumyzyň çempiony «Arkadag» futbol topary Birleşen Arap Emirlikleriniň Dubaý şäherinde okuw-türgenleşik ýygmanyşygyny geçirdi. Ýygmanyşygyň çäklerinde «Arkadag» ýerli topar «Al-Hamriýa» bilen güýç synanyşdy. Duşuşyk 2:1 hasabynda «Arkadag» toparynyň ýeňşi bilen tamamlandy. Bu duşuşyk AFK-nyň 2024/25 möwsümi boýunça geçirilýän Çagyryş ligasynyň toparçalaýyn tapgyryna taýýarlygyň möhüm bölegi bolup durýardy. Bu ýaryş Kuweýt şäherinde geçirilýär.

26-njy oktýabrda geçirilen 1-nji tapgyryň oýnunda «Arkadag» futbol topary Maldiv Respublikasynyň «Maziýa» toparyndan 2:1 hasabynda üstün çykdy.

NOBEL ÄLEMINDE ILKINJI GEZEK:

AZIÝALY ZENAN EDEBIÝAT BOÝUNÇA IŇ ULY BAÝRAGA MYNASYP BOLDY

✓ Her ýyl edebiýat boýunça Nobel baýragyna kimiň haýsy eseri bilen eýe bolandygy hakda gyzyklanmaýan döredijilik adamsy ýok bolsa gerek. Edil şonuň ýaly, bu ýylky ýeňiji-de edebiýatçylaryň ünsünden düşmedi. Gaýta ol, käbir babatda ilkinjidiği bilen entek-entekler unudylmasa gerek diýesiň gelýär.

Koreýaly Han Gan bu abraýly baýraga mynasyp bolan ilkinji aziýaly zenandyr. Şu wagta çenli Aziýadan 64 kişi Nobel baýragyna mynasyp bolan hem bolsa, olaryň içinde zenan maşgalanyň ýokdugy we bu babatda özüniň ilkinjiligi Han Gana aýratyn şöhrat getirdi. Mundan başga-da, Han Gan Nobel baýragynyň taryhynda 18-nji zenan maşgaladygy hem bellärlilidir.

Han Gan döredijilik dünýäsine şahyr hökmünde gelenem bolsa, soňlugy bilen ymykly proza ýygyn edýär. Ata kesbiniň, köplenç gyz-da halal bolup bilýändigini üçin bu ýerde Hana kakasy ýazyjy Han Syn Wonuň hem täsiriniň ýeten bolmagy juda ahmal. 1970-nji ýylda Koreýanyň Kawanju şäherinde doglan nobelçi zenan 10 ýaşyndaka maşgalasy bilen Seula göçüp gelýär. Yonse uniwersitetinde koreý edebiýatyny öwrenýär. Munuň bilen hem oňman, ABŞ-daky Aýowa Uniwersitetiniň ýanynda ýazyjylyk ussatlygyndan sapak alýar. Seulyň sungat institutynda edebiýatdan sapak berýär. Onuň ilkinji goşgulary 1994-nji ýylda çap edilip başlanýar. «Seul sinmun» gazetiniň geçiren edebiýat bäsleşiginde «Gyrmzy labyr» atly hekaýasy üçin alan baýragy Hanyň edebiýatda gazanan ilkinji üstünligidir. Han yzygiderli öz ýurdunda geçirilýän edebiýat baýraklaryna, ondan başga-da Halkara Buker baýragyna hem mynasyp bolýar. Iň gyzykly ýeri, Hanyň Buker baýragyna eýe bolmagyna baryp, 2007-nji ýylda ýazylan «Wegetarian zenan» atly romany sebäp bolýar. Bu roman çykaýan badyna koreý okyjylarynda üýtgeşik seslenme döretmeýär. Romanyň şöhraty 2015-nji ýylda, iňlis diline çap edilenden soň artyp başlaýar. Han Ganyň başga-da «Adam etmişleri», «Ine, oglanjyk gelýär», «Men hoşlaşýan däldirin» ýaly uly göwrümlü romanlary bar.

Indi, ala-böle Han Ganyň Nobel baýragyna mynasyp görülmegi barada aýdalyň. Nobel baýragyna jogapkär emirleriň bellemegine görä, Hanyň bu baýraga laýyk görülmegine «taryhy şikeslere garşy durup bilýän hem-de adam ykbalynyň näzikligini açyp görkezýän agramly şahyryna prozasy» sebäp boldy.

Daşary ýurtly edebiýatçylar Hanyň «Wegetarian zenan» romanyna arthaus eser diýip baha berýärler. Hakykatdanam, romandaky wakalar hyýal bilen hakykatyň, huş bilen düýşüň aralygynda bolup geçýär. Baş gahryman Yonhäniň başyndan geçýän ýagdaýa onuň hut öz gününe düşüp görmeseň, düşünmek mümkin däl. Şeýle-de bolsa, Han Ganyň romana çemeleşiş usuly özüneçekiji bolandygy üçin, (özümde mysal alýan) ony okap başlan okyjynyň kitapdan aňsat aýrlygy gelmeýär.

Durmuş inçe, ynсан duýgulary ondanam inçe. Bu iki inçeligi birleşdirip, ondan ajaýup hem ilhalar eser döredip bilmek her bir ýazyja başartjak zat däl. Munuň üçin, dünýägaraýuşyň giň hem çuň bolmalydygy-da hökmany. Aslynda-da, zenanlara durmuşda her bir meselä iňňän inçelik bilen, düýpli, erkek kişileriň asla garaşmaýan tarypyndan çemeleşmek mahsus. Hanyň öz eserlerine adaty däl-de, biraz geň-taň usul bilen girişmegi-de belki şonuň üçindir.

Han Ganyň Nobel baýragyny mynasyp görändigini eşiden ýetişikli žurnalistler gijäniň ýary onuň kakasy Han Syn Wona jaň edip, buýsanjyny paýlaşmagy haýyş edýärler. Buýsanç paýlaşmak nirede?! Yazyjy zenanyň ýazyjy kakasy bu hoş habara ynanjagam bolmaýar. Gaýta žurnalistleri «Sizi haýsydyr bir ýalan maglumat bilen aldan bolaýmasynlar?» diýen ýaly gürrüň bilen oňaýsyz ýagdaýa salýar. Ertesi hemme zat ap-aýdyň bolandan soň, onuň näme sebäpli beýle jogap berendigini soranlarynda bolsa, adatyça, bu baýragyň uly ýaşly ýazyjy-şahyrlara berilýär diýip hasap edendigini, gyzynyň her haçanam bolsa şol baýragy aljagyna ynamy bar bolan bolsa-da, edil entekler tama etmändigini aýdýar.

Durmuşda şeýdip, bagtly pursatlaryň duýdamsyz gelýümesi-de bar. Ýöne baýragam baýrakdyr welin, ýaşauýuşda, aýratynam, edebiýatda esasy maksat, öz ýoluňdan ýöräp, öz sözüni aýdyp gitmekmi kä diýýärim. Ine, Han Ganyň hem şol maksady mynasyp amala aşyrmagy biziň ol hakynda şu gürrüňi edip oturmagymyza getirdi.

Aýgül GARAYEWA.

MENDE BIR ARZUW BAR, HEM GÖZEL, HEM KYN

Halyl Kulyýewiň döredijiliginde bahar paslyny alamatlandyryjan sözleriň göçme manyda ulanylyşy

✓ Özüniň ajaýyp eserleri bilen türkmen halkyna bahar tebigaty ýaly ruhy lezzet berip gelýän zehinli şahyrlaryň biri hem Halyl Kulyýewdir. Halyl Kulyýewiň, köplenç, bahar paslyny wasp edip ýazan goşgularyny nazarda tutup, oňa «Ýazyň şahyry» diýilýär. Şahyryň döredijiligindäki bahar, ýaz sözleriniň göçme manyda ulanylyşy hem köpleriň ünsüni özüne çekýär.

Alym G.Geldiýewiň: «Halyl Kulyýewiň şygryýeti baharyň bütin barlygyny özüne siňdirip, şahyryna bahary kemala getiren döredijiligidir: şypalydyr, şirindir, ymsyndyryjydyr... Biz muny diňe bahar hakyndaky goşgulary däl-de, eýsem şahyryň bahar tebigatyna dahyly bolmadyk şygryrlaryny, tutuş şahyrylyk labzyny nazara alyp aýdýarys...» diýip, örän ýerlikli belleýär.

H. Kulyýewiň döredijiligindäki «Bahar» sözi diňe bir göni manyda däl-de, eýsem göçme manyda hem ulanylypdyr, ýagny şahyryň gös-göni bahar hakynda ýazan goşgularynda pikir, ideýa baharyň – ýazyň, gül-gunçalaryň, güneşiň, sähranyň, säherleriň ajaýyp waspyny edip, göni manyda gelýär:

**Gol ýaýratdy bagymyzyň üzümi,
Uzak ýaşar şol üzümde dadanlar,
Bahar ýeli sypap geçdi ýüzümi,
Bahar gelýär, bahar gelýär, adamlar!**

Şahyryň ýaz paslyna degişli bolmadyk beýleki birnäçe goşgularynda bolsa, bahar, ýaz, güneş sözleri ýaşauşy, ruhbelentlige, gözelligi, ýaşlygy, ata Watany aňladýar.

Halyl Kulyýewiň döredijilik dünýäsine girişmezden öň, hemmämize mälüm bolan tebigatyň dört paslynyň göçme manydaky aýratynlyklary barada ýene-de bir gezek belläp geçeliň:

Bahar paslyna degişli häsiýetleri H. Kulyýew ussatlyk bilen öz goşgularynyň süňňüne siňdiripdir. Muny şahyryň «Biziň ömrümüzizniň iň bir baý zadý», «Daň atdy taryhyň sahypasynda», «Derýa», «Güller hem gunçalar» ýaly şygryrlaryndaky setirlerem tassyklaýar. Şahyr «Biziň ömrümüzizniň iň bir baý zadý» goşgusynda güneş, açyk howa sözlerini göçme manyda ulanylypdyr:

**Mende bir arzuw bar, hem gözəl, hem kyn,
Köpden bäri ýüregimde besleýän.
Şu azat güneşde, açyk howada,
Mydamalyk ýaşap galmak isleýän.**

— Bu ýerde güneş eziz Watanymyzy, açyk howa parahatçylygy, asuda durmuşy aňladypdyr.

Şahyryň «Daň atdy taryhyň sahypasynda» şygrynda ýazy alamatlandyryjan sözleriň ählisi göçme manyda gelip, gunça-ýaş, durmuşa çykmany owardan gyzlary aňlatsa, bularyň hemmesini birleşdirýän bahar sözi ählitaraplaýyn gözəl durmuşy aňladypdyr.

**Bu gözəl baglarda her gün, her säher
Ýaňlanýar bilbilleň şeýle owazy:
Gözeller gunçadyr, döwrümüz bahar,
Goý, joşsun durmuşyň sowulmaz ýazy.**

H. Kulyýewiň «Gündogar bulwar» atly goşgusynda hem bag, bahar, gül sözleri göni many bilen birlikde, göçme manyda hem gelipdir:

**Ýene nurun seçer sansyz uşyklar,
Ýene öwşün atar Gündogar bulwar.
Ynsan garrasa-da, garramaz göwün,
Baglar garrasa-da, bahar bar, gül bar.**

Bu setirlerde bag sözi garran nesil many-

synda gelse, bahar, gül sözleri ýaş nesil, çaga, gülki ýaly manylarda gelipdir. Görşümüz ýaly, H. Kulyýewiň birnäçe goşgularynda bahar paslyny alamatlandyryjan sözleriň ählisi göçme manyda ulanylyp, ynsanlary edil bahar tebigaty ýaly gözellige, näziklige, ruhbelentlige, işeňňirlige, hyjuwlylyga, joşgunly bolmaga çagyryýar, adamlarda ýaşauşsa bolan söýgini, gözelligi oýarýar. Bu ýagdaý şahyryň diňe bir ýaňky agzalan şygryrlarynda däl-de, eýsem «Mydamalyk galaly», «Şol gözele duşanymda bir gezek», «Ene hüwdüsi», «Kiçijik ogluma», «Hoşlaşyk», «Geplejek boldy»... ýaly beýleki birnäçe goşgularynda hem gelýär.

Görşümüz ýaly, bahar paslyna mahsus häsiýetleri setirleriniň süňňüne siňdiren zehinli şahyr ýaz, güneş, gül, gunça, arassa howa... ýaly bahary alamatlandyryjan sözleri ussatlyk bilen göçme manyda ulanmagy başarypdyr.

Professor M.Amansähadow: «Şahyryna şahsyýet — bu şahyryň tutuş döredijiliginde bitewi häsiýet, tip, şahsyýet hökmünde göz önümize gelýän şahyryň sypatydyr» diýip, şahyryna şahsyýete ýerlikli kesgitleme berýär.

Bir söz bilen aýdanymyzda, gynansak-da, şahyryň ömrü hem bahar pasly ýaly gysga bolupdyr. Ýöne H. Kulyýew şol gysga ömründe edil baharyň gözelliginden doýup bolmaýşy ýaly, okap, ganyp bolmajak şygryrlary miras galdyrypdyr. Zehinli şahyryň şygryrlary ýüreklere «Bahar» paýlaýar.

**Aýgözel GARLYÝEWA,
Seýitnazar Seýdi adyndaky
Türkmen döwlet mugallymçylyk
institutunyň mugallymy.**

YNSAN KALBYNYŇ ÇYRAGYNA ÖWRÜLEN ŞYGYRLAR

✓ Ata Watanymyzda türkmen ýazyjy-shahyrlarynyň edebi eserlerini, halkyň milli-edebi gymmatlyklaryny gorap saklamaga, olary dünýäniň beýleki halklaryna ýaýmaga uly tagallalar edilýär. Arkadagly Gahryman Serdarymyz «Änew — müňýyllyklardan gözbaş alýan medeniýet» atly kitabyňyň «Watan hakyndaky müdimi owaz» atly bölüminde Magtymguly Pyragy hakynda: «Magtymguly Pyragynyň döredijiligi, il-ulus, Watan hakyndaky köňül owazlary alyslara ýaň saldy» diýip belleýär.

Ussat Magtymgulyň ömrüni we edebi mirasyny bu gün her jähtden çuňňur öwrenmeklige giň mümkinçilikler döredilip berilýär. Magtym-

guly atamyz bu gün her babatda geňeşçimiz, halypamyz, syrdaşymyz hökmünde biziň bilen bilelikde ýaşauýar. Beýik akylдарымызыň döredijiligi uly terbiýeçilik ähmiýetine eýe bolup, onuň pendî-nesihatlary, öwüt-ündewleri ýaşlarymyz üçin ruhbelentligiň hem ynsanperwerligiň gymmatly edep-terbiýe mekdebidir.

Beýik söz ussady halkyň göwün matlaby, onuň durmuşy, isleg-arzuwy, edim-gylymy, ruhy dünýäsi barada söz açyp, özboluşly şahyryna gymmatlygy döreden şahyrdyr. Magtymguly diňe bir döwürň şahyry däl, ol umumadamzat şahyrydyr. Onuň pikirleri ynsan durmuşynda, ýaşauşynda häli-şindi gabat gelip dur. Şonuň üçinem Magtymguly Hakdan içen şahyr hasaplanýar.

Türkmen halkynyň dana ogly Magtymguly Pyragy ata-babalarymyzyň uzak taryhly baý medeniýetini, ahlagyny, pelsepesini we şahyryna dünýäniň şygrylar çemenine öwürüp, çeper sözden müdimi ýalkym saçýan ruhy binany miras galdyrdy. Gahryman Arkadagly, Arkadagly Gahryman Serdarly türkmen ili şol binanyň saýasynda bir saçagyň başynda agzybirlilikde her ýylyň 27-nji iýunynda Medeniýet we sungat işgärleriniň hem-de Magtymguly Pyragynyň şygryýet gününü baýram edip belläp geçýär.

**Mergen ÖWEZOW,
TMÝG-niň Daşoguz welaýatynyň
Köneürgenç etrap Geňeşiniň başlygy.**

BAGTYÝARLYGYŇ DAÝANJY

✓ Köpçülikleýin bedenterbiýäni we sporty ösdürmek, jemgyýetde sagdyn durmuş ýörelgesini yzygiderli ýola goýmak babatda, raýatlaryň saglygyny berkitmekde giň gerimli işler alnyp barylýar. Döwlet syýasatynyň ileri tutulýan bu ugrunda hormatly Prezidentimiz ýaşlara we dürli ýaşly raýatlarımıza nusgalyk gördele görkezýär. «Halkymyzyň saglygy berkarar Watanymyzyň rowaçlyklarynyň we üstünlükleriniň gözbaşydyr» diýip nygtaýan Gahryman Arkadagymyz ynsan saglygyny goramakda yzygiderli tagallalary edýär.

Saglyk — bu bahasyna ütip bolmajak her bir adamyň, maşgalanyň, şol sanda jemgyýetiň baýlygydyr. Gujur-gaýratyň, gzelligiň, sagdynlygyň gözbaşy, durmuşa bolan höwesi, söýgini artdyran egsilmez güýç hökmünde sporta ýokary baha berýän Gahryman Arkadagymyzyň we hormatly Prezidentimiziň berkarar Watanymyzda milli sporty wagyz etmekde, sagdyn durmuş ýörelgelerini has-da berk ornaşdyrmakda üstünlikli amala aşyran giň gerimli tutumlarý dünýä jemgyýetçiliginiň ýokary bahasyna mynasyp bolýar.

Türkmenistan Watanymyzda köpçülikleýin bedenterbiýe-sagaldyş hereketiniň hem-de ýokary netijeli sportuň ösdürilmegine aýratyn ähmiýet berilýär. Bu ugurda anyk we yzygiderli işler amala aşyrylýar. Beden we ruhy taýdan sagdyn nesilleri ütişdirmek halkymyzyň gadyr döwürlerden bäri aýratyn ähmiýet berýän ýörelgeleriniň biridir. Şu ýörelgelerden ugur alnyp, soňky ýyllarda ýurdumyzda bedenterbiýe we sport hereketini ösdürmek boýunça giň gerimli maksatnamalar üstünlikli durmuşa geçirilýär.

Ýurdumyzda maşgalalaryň durmuş goraglylygyny üpjün etmek barada hem yzygiderli aladalar edilýär. Ýaşlaryň arasynda sagdyn durmuş ýörelgesini wagyz etmekde, ýaş nesli watansöýüjilik ruhunda terbiýelemekde, olaryň ýaramaz endiklerden daşda bolmaklaryny gazanmakda alnyp barylýan işleriň oňyn netije berýändigini bolsa aýratyn belenilmäge mynasypdyr.

Eneş ALTYMUHAMMEDOWA,
Türkmenistanyň Döwlet energetika institutynyň talyby.

AT DAKMAK — ARZUW ETMEK

✓ Türkmen halkynyň asyrlar aşyp gelýän dünýä nusgalyk ýörelgeleri bar. Milli ýörelgelerimiziň şan-şöhrete beslenip, üsti ütitirilip dowam etmegi, ýyllara ulaşyp, asyrlara uzap gitmegi halkymyzyň gadymydygyny, müdimidigini görkezýär. Halkymyzyň ajaýyp ýörelgeleriniň biri hem maşgalada dünýä inen ýaş çaga mynasyp at goýmak däbidir. Çaga at goýmak has ir döwürlerde dörapdır. Bu barada taryhy eserlerde näçe diýseň duş gelmek bolýar. Halkymyzyň gadymy hem-de gahrymançylykly eseri bolan «Gorkut ata» şadessanyň boýlarynda täze dünýä inen çaga birbada at goýulmandygyny, ol kemala gelip, halk içinde bir iş bitirip bilse, at goýulandygy barada beýan edilýär.

Köplenç ýagdaýda at goýmak çaganyň dünýä inen pursatlary bilen baglanyşdyrylypdyr. Baýramçylykda doglan çagalara «Baýram», «Nowruz», «Gurbangeldi» ýaly atlary goýulmak däbe öwürlip gidipdir. Türkmen maşgalasynda dünýä inen gyzjagazlara hem geljekde türkmen zenanlaryna mahsus häsiýetde terbiýelemek maksady bilen «Gözel», «Çeper», «Dürdäne», «Jahan» ýaly, gyz maşgalany güle meňzedip «Bägül», «Güller», «Gyzylgül», «Gülälek»,

«Gunça» ýaly, pasyllaryň soltany owadanlygyny nusgasy bahar paslyna meňzedip, olaryň durmuşynyň hem şol pasyl ýaly owadan bolmagyny arzuwlap, «Bahar», «Gülbahar» ýaly atlary dakypdyrlar.

Maşgalada täze dünýä inen çaga at goýmak däbi häzirem mynasyp görnüşde dowam edilip gelinýär. Dünýä inen çaga ilkinji çaga bolsa maşgalada iň ýaşuly adama atasyna ýa-da enesine geňeşilip, olaryň maslahaty boýunça goýulýar. Häzirki bagtyýarlyk eýýamymyzda dünýä inen çagalara döwrümüz bilen baglanyşdyryp, «Bagtyýar», «Dünýägözel», «Parahat», «Abadan», «Diýar», «Zaman», «Döwletgeldi», «Azat» ýaly atlary ýagşy niýetlere beslenilip goýular. Her bir çaga at goýulansoň uzak ömür sürmegini arzuwlap, «adynda garrasyn» diýlip dileg edilipdir. Häzirki bagtyýar eýýamymyzda dünýä inen perzentlerimiziň ählisi saýlanyp-seçilip, ýagşy arzuwlara beslenilip goýlan atlaryna mynasyp bolsunlar!

Oguljeren MAŞADOWA,
Görogly etrabyndaky 16-njy orta mekdebiň müdiri.
TDP-niň Görogly etrap komitetiniň işjeň agzasy.

DÖWÜRLERİŇ WE GÖWÜNLERİŇ ŞAHYRY

✓ Magtymguly Pyragynyň döredijiligi türkmen medeniýetiniň we edebiýatynyň ösüşinde täze bir sahypany açdy. Çünki şahyryň eserlerinde halkyň durmuşy, şol döwrüň wajyp meseleleri, ynsanperwertlik, agzybirlik ýörelgeleri öz beýanyny tapýar. Nusgawy şahyrymyzyň giň manly eserleriniň, şygrylar diwanlarynyň dolulygyna birnäçe gezek neşir edilmegi-de onuň döredijiliginiň söýlöp okalýandygyny görkezýär. Şeýle-de ýyllaryň dowamynda dürli halkara neşirlerde Magtymgulynyň döredijiligi barada ýüzlerçe makalalar çap edilip, şahyryň köpugurlu döredijiligini öwrenmäge bagyşlanan halkara we döwlet çäreleri, ylmy maslahatlardyr forumlar yzygiderli geçirilýär.

Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň tagallalary bilen Magtymguly Pyragynyň döredijiliginiň dünýä derejesinde öwrenilmegine giňden badalga berildi. Gahryman Arkadagymyz «Ösüşin täze belentliklerine tarap» diýen kitabyňyň 1-nji tomunda şahyryň döredijiligine beren takyk we çuň manly kesgitlemesinde şeýle diýýär: «Ajaýyp

şygrylary bilen ynsan kalbyny ýagşylyk nuruna bezän türkmeniň akylkar ogy Magtymguly Pyragynyň mertebesi türkmen halky üçin iň belentde goýulýan mukaddeslikleriň biridir».

2014-nji ýylda Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 290 ýyllygynyň giň dabaralar bilen belenilmegi döwletimiziň bagtyýarlyk zamanasynda beýik şahyra uly sarpa goýulýandygynyň aýdyň mysaly bolan bolsa, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň ýolbaşçylygynda Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 300 ýyllygy mynasybetli üstümizdäki ýyl «Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» ýuly diýlip atlandyryldy. Görşümüz ýaly, şanly ýylymyzda Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 300 ýyllygy dabaraly belenilýär. Nesiller üçin bagtyýar durmuşy arzuwlap giden Pyragynyň döredijiligi, ady-owazasy asyrlarboýy ebedi ýaşasyn!

Serdar ANNADURDYÝEW,
S.A.Nyýazow adyndaky Türkmen oba hojalyk uniwersitetiniň talyby.

HATLY BUKJALAR HABAR BERÝÄR

Redaksiýamyza hatlaryň gelmeýän güni ýok. «Türkmenistan Sport» halkara žurnalynyň elektron salgysyna iberilýän hatlar bilen tanşyp, ýurdumyzyň dürli künjeklerinde sporty we bedenterbiýäni wagyz etmek, sagdyn durmuş ýörelgesini ýaýbaňlandyrmak, ýurdumyzyň durmuşyndaky taryhy wakalara seslenmek üçin alnyp barylýan işleriň jümmüşine aralaşýarsyň. Diňe bir Türkmenistanyň Bedenterbiýe we sport baradaky döwlet komitetiniň garamagyndaky sport mekdepleridir sport desgalary däl, eýsem ýurdumyzyň ähli edara-kärhanalarynda, şol sanda jemgyýetçilik guramalarynda duşuşyklar we maslahatlar guralýar. Olaryň her birinde ata Watanymyzyň sport mümkinçilikleri we watandaşlarymyzyň bu il bähbitli işe näderejede işeňňir gatnaşýandygy dogrusynda söhbet edilýär.

☑ Diýarymyz sanlyja ýulyň içinde uly ösüşlere eýe boldy. Paýtagtymyz we Arkadag şäheri bilen bilelikde ýurdumyzyň welaýatlarýndaky etrapdyr şäherleriň, obalaryň durky täze keşbe girdi. Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň başlangyjy bilen amala aşyrylýan il-ýurt bähbitli maksatnamalaryň çäklerinde gadymy türkmen topragynyň ähli ýeri, has çetki künjekleri hem dürli ugurlar, ulgamlar boýunça ösdürilýär. Türkmenistanyň dürli künjeklerinde durmuş-ykdysady maksatly, giň möçberli özgertmeler gazanylyar. Türkmenistanyň Prezidenti 2-nji oktyabrda degişli Karara gol çekdi. XXXIV tomsky Olimpiýa we XVIII tomsky Paralimpiýa oýunlaryna Türkmenistanyň milli ýygyny toparlaryny taýýarlamak boýunça guramaçylyk topary döredildi hem-de onuň düzümi tassyklanyldy. «Awaza» milli syýahatçylyk zolagyndaky sport toplumynda sportuň görnüşleri boýunça okuw-türgenleşik sapaklaryny hem-de ýygynyşyklary guramak tabşyryldy. Biz hem elektron goşundymyzyň şu sanynda okyjylarymyzyň dürli temalardan, şol sanda sportda gazanylan üstünlüklerden, sagdyn durmuş ýörelgesinden söz açýan ýürek buýsançlaryny okyjylara ýetirmegi makul bildik.

«Sagdynlyk we ruhubelentlik» şygary astyndaky habarlar oktyabr aýynyň dowamynda gelen hatlarda iň kän ýüzlenen temalaryň biri bolup durýar. Oktyabr aýynda bellenen saglyk ulgamynyň işgärleriniň hünär baýramynyň yzysüre (Türkmenistanyň saglygy goraýyş we derman senagaty işgärleriniň güni) oktyabr aýynyň soňky ýekşenbesinde bellenen Türkmen alabaýynyň baýramy bilen baglanyşykly çärele-re uly orun berildi.

Gahryman Arkadagymyzyň «Türkmenistanyň dermanlyk ösümlikleri» atly ylmy-ensiklopediki kitabyňyň 16-njy jildiniň çapdan çykmagy ýurdumyzyň durmuşyndaky şatlykly wakalaryň hataryny uzaltdy. Bu ajaýyp kitabyň

tanşydyrylyş dabaralary welaýat merkezlerinde, etrapdyr şäherlerde hem guramaçylykly geçirildi. Şol dabaralardan söhbet açýan habarlary TMÝG-niň Lebap welaýat Geňeşiniň esasy hünärmeni Aýjahan Mollaýewa, TMÝG-niň Köýtendag etrap Geňeşiniň buhgalteri Roza Taşpolatowa, TMÝG-niň Görogly etrap Geňeşiniň bölüm müdiri Altyn Atakowa, TDP-niň Tejen etrap komitetiniň bölüm müdiri Serdar Annaýew, TMÝG-niň Balkan welaýat Geňeşiniň umumy bölümüniň esasy hünärmeni Sähragül Işanowa, Kerki etrabynyň 1-nji orta mekdebiniň bedenterbiýe mugallymy, ÝYG-nuň agzasy Ruslan Jangeldiýew, TMÝG-niň Aşgabat şäheriniň Büzmeýin etrap Geňeşiniň guramaçylyk bölümüniň sanly ulgam boýunça esasy hünärmeni Maksat Amangeldiýew, TMÝG-niň Köpetdag etrap Geňeşiniň guramaçylyk bölümüniň müdiri Oguljahan Töräýewa, TMÝG-niň Babadaýhan etrap Geňeşiniň işgäri Daňatar Orazmuhammedow, TKA-nuň Gyzylybat etrap birleşmesiniň esasy hünärmeni Aýnagözel Muhammedowa dady redaksiýamyza iberipdir.

TMÝG-niň Lebap welaýat Geňeşiniň başlygy Durdy Mamedow, TMÝG-niň Etrep etrap Geňeşiniň başlygy Mukam Çürüýew, TMÝG-niň Tejen etrap Geňeşiniň başlygy Aşyrberdi Aýdogdyýew, TMÝG-niň Kerki şäher Geňeşiniň başlygy Arzuw Rahmanowa, TMÝG-niň Baýramaly şäher Geňeşiniň başlygy Eziz Saparow, TMÝG-niň Köýtendag etrap Geňeşiniň başlygy Döwletgeldi Batyrow, TMÝG-niň Esenguly etrap Geňeşiniň başlygy Tagandurdy Tagandurdyýew ýurdumyzda alnyp barylýan döwletli başlangyçlara gyzygyny bilen seslenip, özläriniň ýolbaşçylyk edýän guramalarynda wagyz-nesihat işini guramaçylykly alyp barmak üçin tagalla edýändiglerini öz hatlarynda beýan edýärler.

TMÝG-niň Kerki etrap Geňeşiniň sanly ulgam boýunça hünärmeni Oýdın Aşrowa bilen TMÝG-niň Kerki etrap Geňeşiniň uly buhgalteri Nasiba Mamedkulowa etrapda guralan sport ýaryşlaryny teswirlese, TMÝG-niň Aşgabat şäheriniň Büzmeýin etrap Geňeşiniň başlygy Bezirgen Orazmamedow bilen şol Geňeşiň guramaçylyk bölümüniň müdiri Mährijemal Ataýewa sporty wagyz edýän duşuşyklardan galan täsirlerini okyjylarymyz bilen paýlaşmak isleýändiglerini beýan edipdirler.

TMÝG-niň Lebap welaýat Geňeşiniň başlygynyň orunbasary Rahman Ergeşow,

şol guramanyň Geňeşiniň hojalyk işleri boýunça esasy hünärmeni Owadan Babagulyýewa bilen bölüm müdiri Akmyrat Nikolaýew, şeýle-de TMÝG-niň Balkan welaýat Geňeşiniň guramaçylyk bölümüniň müdiri Gözel Saparmamedowa bilen şol guramanyň umumy bölümüniň müdiri Ennebike Annageldiýewa ýurdumyzda alnyp barylýan ýaşlar syýasaty, ýaşlar barada edilýän alada dogrusynda hat ýollapdyrlar.

Sport mekdeplerinde we etrapdyr şäherlerdäki bedenterbiýe we sport bölümlerinde ýaşlaryň arasynda sagdyn durmuş ýörelgesini wagyz etmek, olary köpçülikleýin sporta çekmek boýunça gyzgalaňly iş alnyp barylýar. Sport ulgamynyň hem-de ýurdumyzyň jemgyýetçilik guramalarynyň hünärmenleri bolsa ähli ulgamlardaky işlerde işjeňlik görkezýärler.

TMÝG-niň Balkan welaýat Geňeşiniň guramaçylyk bölümüniň sanly ulgam boýunça esasy hünärmeni Rejepmämmed Gaýypow, TMÝG-niň Kerki etrap Geňeşiniň guramaçylyk bölümüniň müdiri Atajan Joraýew, TMÝG-niň Aşgabat şäheriniň Büzmeýin etrap Geňeşiniň uly buhgalteri Gülnara Gurbanowa, TMÝG-niň Babadaýhan etrap Geňeşiniň sanly ulgam boýunça esasy hünärmeni Leýli Begenjowa, TMÝG-niň Hojambaz etrap Geňeşiniň guramaçylyk bölümüniň müdiri Şöhrat Kadyrow we şol Geňeşiň guramaçylyk bölümüniň esasy hünärmeni Gunça Saparowa bolsa sanly ulgamyň mümkinçilikleri we dürli ulgamlarda işleriň ilerlemegine onuň täsiri hakynda gürrüň edýän çykyşlaryny redaksiýamyzyň elektron salgysyna ugradypdyrlar.

TMÝG-niň Aşgabat şäheriniň Büzmeýin etrap Geňeşiniň guramaçylyk bölümüniň esasy hünärmeni Aýnagözel Orazdurdyýewa, TMÝG-niň Babadaýhan etrap Geňeşiniň guramaçylyk bölümüniň esasy hünärmeni Şöhrat Akmamedow, Babadaýhan etrabynyň Bilim bölümüniň hünärmeni, Ilkinji Ýaşlar guramasynyň başlygy Hezret Durdygulyjow, Türkmenistanyň Kärdeşler arkalaşyklarynyň Türkmenbaşy etrap birleşmesiniň buhgalteri Şemşat Arazmamedowa, TMÝG-niň Hojambaz etrap Geňeşiniň guramaçylyk bölümüniň sanly ulgam boýunça esasy hünärmeni Gunça Hatamowa öz ýaşayan welaýatlarýnda guralan sagdyn durmuş ýörelgesini wagyz edýän duşuşyklary beýan edipdir.

Okyjylarymyz «7/24.tm» hepdelik elektron goşundymyz arkaly paýlaşylýan habarlary okap, ata Watanymyzda her bir ulgamda buýsançly wakalara şaýat bolunýandygyna göz ýetirýändirler. Bizem şatlyk-şowhuna beslenýän wakalaryň, toýly günlerimiziň eziz Diýarymyzyň aýratynlygyna öwrülmegi we dowamat dowam bolmagy üçin taýsyz tagalla edýän Gahryman Arkadagymyza we hormatly Prezidentimize alkyş aýdýarys!

«7/24.tm»

ATOM ENDIKLERI

ATOM ÝALY KIÇIJK ENDIKLERIŇ ÄGIRT ULY GÜÝJI BAR

Başlangyjy elektron žurnalymyzyň geçen (№ 43, 2024) sanynda

☑ Oftalmolog gözümiň tizara ýene öz úgerinde ornaşjakdygyny aýtdy, ýöne munuň näçe wagta çekjekdigiňi aýdyp bilmedi. Operasiýany bir hepdeden soňa bellediler, oňa çenli saglygymy dikeltmelidim. Men boks ýaryşynda şowsuz çykyş eden türge-ne meňzeýärdim, ýöne maňa hassahanadan gitmäge rugsat berdiler. Öýümize men döwlen burnum, kelleçanagyň oň tarapynyň baş-alty sany jaýrygy we hanasyndan çykara gelen çep gözüm bilen dolanyňy geldim.

Ondan soňky aýlar maňa gaty kyn boldy. Göwnüme, durmuşymda ähli zada dyngy berlen ýalydy. Birnäçe hepde gözümiň oňi goşalandy: sözüň göni manysynda hiç zatda ünsümi jemläp bilmedim. Ahyrsoňy, gözüm oňki ýerine geldi, ýöne bu bir aýa çekdi.

Tutgaýlar hem gözüm sebäpli, awtoulaga diňe sekiz aýdan soň mündüm. Sagaldyş bedenterbiýesinde göni ýöreme we beýleki esasy hereketleri täzeden öwrendim. Şikesler haýymy almasyn diýip, hyjuwdan doludym, ýöne saglygymy dikeldýän döwürüm ruhdan düşen wagtlarym köp boldy.

Öňümde köp-köp kynçylyklary ýeňip geçmeli günlerimiň köp boljakdygyna bir ýyldan beýsbol meýdançasyna täzeden çykanymda düşündim. Beýsbol durmuşymyň iň wajyp bölekleriniň biridi. Kakam Kiçi beýsbol ligasynyň «Sent-Luis Kardinales» toparynda çykyş edýärdi, şonuň üçin menem professional beýsbolda oýnamagyň arzuwyndadym. Köp aýa çeken bejergide diňe beýsbola dolanmagyň arzuwy bilen ýaşajardym. Ýöne oýun meýdançasyna täzeden çykmak beýle bir ýeňil hem däl. Möwsüm başlananda, kollejiň ýaşlar toparyndan çykarylan oýunçy diňe mendim. Meni ikinji ýyl okaýan ýaşlar toparyna geçirdiler. Beýsboly dört ýaşymdan bäri oýnaýardym, şonuň üçin sporta şunça wagtyňy we güýjüni sarp eden adam üçin topardan çykarylmak abraý däl. Bu waka şu günki ýaly ýadymda. Ulagda otyrdym, aglaýardym, şol bolşuma-da, radiodan keýpimi göterip biljek aýdym tapjak bolýardym.

Bir ýyla çeken kynçylyklardan hem suspeslikden soň, ahyrsoňy uçurumlaryň toparyna kabul edildim, ýöne oýna seýrek çykarýardylar. Toparyň hatarynda, umumy alanynda, on bir ining, ýagny doly bir oýundan gowrak oýnadym. Uly synplaryň toparynda gazanan üstünliklerim ýok hem bolsa, ýokary derejeli oýunçy bolup biljekdigime oňki ýaly ynanýardym. Şeýle-de, gowy netijelere özüme goldaw bermek bilen ýetip biljekdigime gözüm ýetýärdi.

Özgerişlik şikes alanyndan iki ýyl soň, Denisonyň uniwersitetine okuwa girenimden soň başlandy. Bu täze durmuşyň başydy, atoma kybapdaş owunjak endikleriň täsin güýjüni ilkinji gezek açan ýerim bolsa hut kollej boldy.

ENDIKLER HAKDA NÄDIP BILDIM?

Kolleje okuwa girmek durmuşymda iň gowy çözgütleriň biri boldy. Beýsbol toparyna kabul edildim, täze oýunçy hökmünde sanawyň iň soňuna goýlan hem bolsam bagtlydym. Mekdep ýyllarymda başymdan geçen kynçylyklara garamazdan, kollejiň sport toparynyň agzasy bolmagy başardym.

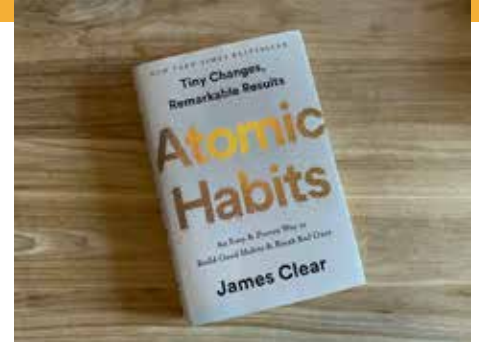
Ýakyn geljekde beýsbol toparymyzda oýna çykmaga umyt edip biljek dälidim, şonuň üçin pikirlerimiň baryny durmuşymy ýerbe-ýer etmäge gönükdirdim. Ýyllykdaşlarym wideo oýunlary köp oýnaýardylar, şol sebäpli giç ýatýardylar. Men bolsa ukym bilen bagly endikleri döretdim we her gün ir ýatdym. Umumy ýaşajyş jaýy hapa bolsa-da, otagymy arassa hem tertipli saklamaga dyrjaşýardym.

Endiklerimdäki bu özgerişlikler bimöçberdi, ýöne olar maňa özümi ele almaga mümkinçilik berdi. Maňa ýene ynam dolanyňy geldi. Özüme bolan ynam okuwyma-da geçdi. Endiklerimi kämilleşdirip, birinji okuw ýylynda iň gowy bahalara eýe boldum.

Endik wagtal-wagtal, köplenç, ygtyýarsyz gaýtalanýan häsiýet ýa-da hereketdir. Okuwyň her ýarym ýylynda owunjak, ýöne hemişelik endikleri topladym, iň soňunda bolsa olar maňa kelläme gelmejek netijeleri berdi. Mysal üçin, hepdede birnäçe gezek ştanga götermegi endik edindim. Soňky birnäçe ýylyň içinde agramy 77 kilogram ýeňil oylan bolanlygymdan, 90 kilogram agramly (boýum 193 santimetr) daýaw erkek kişä öwrüldim.

Ikinji möwsüm başlananda, pitçerleriň arasynda öňdäki orunlara geçdim. Üçünji ýylyň başynda meni toparyň kapitany edip bellediler, möwsümiň ahyrynda bolsa ýygnyndy topara agza etdiler. Şeýle-de bolsa, uky, okuw we türgenteşik ulgamlarymda täze endiklerim miwelerini diňe okuwymyň soňky ýylynda berip başladym.

Beýsbol taýagyňyň ýüzüme degen gahlagoply döwüründen alty ýyl soň «Denison uniwersitetiniň iň oňat oýunçysy» diýlip yglan edildim we ABŞ-nyň uniwersitetleriniň «ESPN» toparyna kabul edildim. Bu hormata ýurt boýunça 33 oýunçy mynasyp

bolýar. Okuw gutaranymda, meni kollejiň rekordlar kitabyňyň sekiz derejesiniň sanawyna goşdular. Ýene-de şol ýyl uniwersitetiň ýokary baýragyna — rektoryň medalyna eýe boldum.

Eger gürrüň berýän wakalarymdan öwünjeňlik äheňi duýulýan bolsa, okyjylarym meni bagyşlawersin. Dogrumy aýtsam, sport kesbimde beýik ýa-da taryha giräýjek üstünlikler bolmady. Professional oýunçy hem bolmadym. Şeýle-de bolsa, yzyma öwrülüp, şol ýyllara ser salsam, ähli mümkinçiliklerimi ýüze çykaryp, gowy netijeleri gazanmagy başarypdym. Şonuň üçin şu kitabyň esasy many-mazmuny okyjylaryma-da öz mümkinçiliklerini ýüze çykarmağa kömek eder diýip umyt edýärin.

Durmuş ýolumyzda köp kynçylyklara gabat gelýäris. Şikes meniň üçin şol kynçylyklaryň biridi. Şikesden soňky sagaldyş bolsa gowy sapak boldy. Uzak wagt belli bir endiklere uýsaň, göräýmäge, ähmiýeti bolmadyk özgerişlikleriň uly netijeleri berjekdigine düşündim. Şowsuzlyklara-da, bökdençliklere-de hemmämiz duş gelýäris, ýöne geljek üçin durmuşymyzyň derejesi öz endiklerimize baglydyr. Endikleri saklap bilseňiz, gowy netijeleri gazanarsyňyz. Olary gowy tarapa özgertseňiz, öňüňizde çäksiz mümkinçilikler açylar.

Bir günde gaty uly üstünlikleri gazanyp bilýän adamlaryň bar bolmagy mümkin. Ýöne men olar ýaly adamlary tanamak, özümiň bolsa şolar ýaly adam daldigimi gaty gowy bilýärin. Başyňa düşen pajygadan Amerikanyň uniwersitetler toparyna kabul edilen wagt aralygynda bolan özgerişlikler bir ýa-da iki bolmady, olar ýaly wakalar köp boldy. Bu — kem-kemden gazanylýan kiçijik ýeňişleriň we owunjak üstünlikleriň uly toplumu. Bu — ösüşe ýetmegiň ýeke-täk usuly, meniňem saýlap alanyň — owunjak ädimleriň strategiýasy. Eliňizdäki kitaby ýazyň başlanymda hem, hut şol strategiýany saýlap aldym.

(Dowamy bar)

DAG GÖZELLİGI

☑ Dünýä döräli bäri, daglar bu zeminiň gözelligini gözbaşy bolup gelipdirler. Haçanda daglara nazar aýlanyňda, olaryň ajaýyplygyna haýran galýarsyň. Biziň ýurdu-myzy hem özüniň gözellige bezenen, gojaman daglary bilen tapawutlanýar. Ine, şeýle daglaryň biri hem ýurdumyzyň günbatarynda ýerleşýän Uly Balkan dagydyr. Uly Balkan dagy Günbatar Türkmenistanyň belent daglarynyň biridir. Bu dag Kiçi Balkanyň demirgazyk-günbatarynda ýerleşip, onuň uzynlygy 70 kilometre, ini 50 kilometre barabardyr. Bu ýerde üç sany dag gerşi bar. Olaryň iň belendine Uly Balkan gerşi Düneşgala Arlan (1881 m), gündogardakysy Sekidagy (1376 m), günbatardakysyna Goşasüýri gerşi (682 m) diýilýär.

Uly Balkanyň kert gaýaly ýalazy jülgelerdir üsti tekiz gerişleri onuň ýer üstüniň esasy aýratynlygydyr. Dag eteklerinde beýikligi 300-400 metre ýetýän baýyryklar bar. Dag ýer üstüniň gurluşyndaky özüniň häzirkä görnüşini

tektonik güýçli erozion we tekizleşme hadysalarynyň netijesinde alypdyr. Uly Balkan daglarynyň daş-töwregini çöllükler tutýar.

«Balkan» diýlip atlandyrylýan daglyk ýurt diňe biziň ýurdumyzyda däl, Yewropadaky tutuş ýarym adanyň we şol ýerdäki daglaryň hem umumy adydyr. Biziň ýurdumyzydaky bu ady göterýän dagyň ady bolan Balkan sözüniň gelip çykyşy barada halkymyzdan nesilden-nesle geçip gelen rowaýat bar.

Gadym wagtlarda çöl meýdanda uzak ýoldan ýadap, suwsuzlykdan kösenip gelýän ýolagçylar Balkan dagynyň çeşmeleriniň biriniň dury we sowuk suwundan ganyp içip, janlary aram tapandan soň, bal ýaly suwly daga «Bal akan dagy» diýipdirler. Bu baradaky maglumatlary Baýram şahyryň hem goşgularynda görmek bolýar.

Balkan dagy diýrler çölde bir para, Parhyn bilmez kişi onuň awara.

Uly Balkan dagy özboluşly ösümlük we haýwanat dünýäsiniň barlygy bilen hem tapawutlanýar. Özboluşly gurak howaly

ösümlük dünýäsinde damarly ösümlükleriň dört ýüzden gowragynyň ösýändigini anyklanylady. Onuň haýwanat dünýäsinde jandarlaryň 200-den gowrak görnüş-i gabat gelýär, dogrusy, olar entäk hem doly öwrenilmedikdir. Balkan gaýalarynda bürgüt, sakgally garaguş, gajar, laçyn, bedeneçi, turlutaý ýaly guşlar höwürte tutýarlar. Umgalaryň we aýraklaryň sanynyň azalmagy alajagaplanyň we maslykçy guşlaryň köpelmegine täsirini ýetirýär. Şeýlelikde, Uly Balkan dagy özüniň derde derman ösümligi, özüne mahsus bolan haýwanat dünýäsi, şeýle-de tebigy-taryhy ýadygärlikleri bilen görenleri haýran galdyryýar. Bu tebigat gözelliglerini gorap saklamak her bir ynsanyň borjudy.

Gülruh AMANÝAZOWA,
Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň geografiýa fakultetiniň talyby.

SAGDYN BOLUŇ, SAG BOLUŇ!

☑ Bedenterbiýe we sport sagdynlyk bilen berk baglanyşyklydyr. Ekologiýa üýtgeşmeleriniň täsiri, häzirkä ösen durmuşda daş-töwregimizi gurşap alýan tebigatda zyýanly mikroorganizmleriň köpelmegi adamlaryň saglygyna ýaramaz täsir edýär. Şonuň üçin bedeni taplamak örän wajyp bolup durýar. Bedeni taplamagyň özeni bolsa kadaly iýmittenmekden, keselleriň önüni almagyň çärelerini durmuşa geçirmekden, immuniteti ýokarlandyrmakdan hem-de bedenterbiýe we sport bilen meşgullanmakdan ybaratdyr.

Sport bilen meşgullanýan, bedenterbiýe maşklaryny yzygiderli berjaý edýän adamlaryň jany sagat bolýar, iş öndürijiligide artýar. Gyzykly we sagdyn durmuşda ýaşamaga bolan ymtlylyş, öňe hereket

etmek, täze sepgitlere ýetmäge bolan höwes — bularyň ählisi sagdyn durmuş ýörelgesiniň maksady hem netijesidir. Yurdumyzyň sport ulgamyny düýpli özgertmek, türkmen sportunyň dünýädäki abraýyny belende götermek, şeýle hem ýurdumyzyň ýaşlaryny sporta giňden çekmek, köpçülikleýin bedenterbiýe-sport we olimpiýa hereketleriniň üstü bilen sagdyn durmuş ýörelgelerini ýaşlaryň arasynda has-da ýaýbaňlandyrmak babatda giň mümkinçilikler döredilýär.

Sport bilen meşgullanmak, hereket etmek daýanç hereket ediş ulgamyny berkidýär, myşsalaryň göwrümini utaldýar, güýjüni artdyryýar, süňkleri berkidýär, myşsalaryň kistorod bilen baýlaşmagyna ýardam edýär. Sport

bilen meşgullanmak daýanç ulgamyny birnäçe kesellerden goraýar. Işjeň hereketler nerw ulgamyny berkidýär, beýniniň işjeňligini ýokarlandyryýar. Beden has çylşyrymly daşky täsirlere çalt uýgunlaşýar. Ýürek-gan aýlanyş ulgamynyň işini ýokarlandyryýar. Sport bilen berkeýän beden ganyň düzümindäki süýjüni we beýleki maddalary kadaly derejede saklaýar. Sport bilen yzygiderli meşgullanýan adamlar depressiýa durnukly bolýar. Bedenterbiýe we sport ösýän çaganyň bedenine has oňaly täsir edýär.

Kemal ÖWEZGELDIÝEW,
Türkmenistanyň Döwlet energetika institutunyň talyby.

DURNUKLY ÖSÜŞ — BAGTYÝAR GELJEK

☑ Beýik Biribaryň nazary düşen ölkede, rysgally-döwletli ýurtda ýaşaýandygymyz, doredýändigimiz, gurýandygymyz üçin biz diýseň bagtlydyrys. Garaşsyz ýurdumyzyda ähli ösüşler, özgerişlikler halkymyzyň bähbidine gönükdirilendir. Watan-daşlarymyzyň maldarçylyk, ekerançylyk bilen meşgullanyp, halal gazanç edip, ýurdumyzyň ykdysadyýetiniň ösmegine goşant goşmaklary üçin ähli ýeňillikler döredilýär. Halkymyzyň saglygyny goramak bolsa döwlet syýasatymyzyda ileri tutulýan ugurlaryň biridir. Hut şu maksat bilen gurulýan ençeme anyklaýuş we bejeriş hassahanalary, saglygy dikeldiş we dynç alýş

merkezleri, şypahanalar, bilim we terbiýe-çilik maksatly binalar, döwrebap kitaphanalar, önüm öndürýän zawod-fabrikler, sport desgalary — bularyň ählisi dünýä ünlülerine laýyklykda gurlup enjamlaşdyrylyp, halkymyzyň hyzmatyna hödürlenilýär.

Sanlyja ýyllaryň içinde asyrlara barabar ýoly geçendimiz, ulý üstünlükleri gazanandygymyz aýdyň hakykat. Gözellikde biri-biri bilen bäsleşýän binalaryň sany bar-mak büküp sanardan köp. Garaşsyzlygymyza eýe bolup, ata-babalarymyzyň pähim-paýhasyndan, türkmeniň milliliginden, döp-dessurlaryndan we gujur-gaýratyndan ýola çykyş, bu asylyly il-ýurt bähbitli ýörel-

geleri alyslara alyp gitmek, başlarymyzyň täji bolan jennet Watanymyzy dünýä tanatmak bolsa her birimiziň borjumyzydyr. Şu maksat bilen gowy okap, geljekde hakyky hünär eýeleri bolup, döwletimiziň ykdysady, syýasy we medeni durmuşynyň galkynmagyna öz goşandymyzy goşarys. Şeýle eşretli durmuşa peşgeş beren Gahryman Arkadagly, Arkadagly Gahryman Serdarymyza alkyşlarymyzyň çägi ýokdur.

Akmyrat GURBANOW,
S.A.Nyýazow adyndaky Türkmen oba hojalyk uniwersitetiniň idromeliorsiyä fakultetiniň talyby.

MAGTYMGULY, HALK ÝADYNDAN AÝRYLMA!

MIHAÝ EMINESKU

Mihaý Eminesku rumyn we moldowan halklarynyň beýik şahyry hem-de žurnalistidir. Dünýä inende dakylan ady we familiýasy Mihail Eminowič bolupdyr. Döredijik işinde özüne Mihaý Eminesku diýen edebi tahallusy alypdyr. Söz ussadynyň çeperçilik dünýäsi

watançylyk duýgulary bilen gözelleşdirilen, baýlaşdyrylan özüne çekiji, täsin bir dünýädir. Şahyr romantizm ugrunyň wekili bolmak bilen, özüniň şygur we nowella eserlerinde okyjyny hyjuwly watançylyk duýgularyna çekip alýar.

RUGSAT BER GÖZLERŇE ÇÜMÜP GITMÄGE

Rugsat ber gözlerňe çümüp gitmäge,
Çünki göreçleňde gark bolmak bagt!
«Salam! Söýýän!» diýip habar gatmaga
Ýaýdanýan... ýa kynmy, tapamokmy wagt?

Ýok, diňe kynam däl, çatak bu örän.
Söýmekden kyn närsä... taparmydyň sen?
Eger kötel gaýaň kertinden ýöräp,
Birden taýyp gaýtsam, gaparmydyň sen?

Gitsem, küýsöp meni ýazarmydyň hat?
Diýip: «Sensiz durmuş manysyz kötek»,
Men diňe sen bilen — bu ajaýup pursat
Minut däl, sagat däl, bir ömre ýetik,

Örän uzak. Ömürlük bu. Düşün sen!
Diýmek, hemişelik bile — bilýäňmi?
Jogabyňdan gorkýan — aýt gözleň bilen,
Söýgüden sargaryp, meňziň solýanny.

Aýt sen gözleň bilen: Söýýärmiň meni?
Eger söýýän bolsaň, söz berýän saňa,
Sen dünýäde bagtlylaryň bagtlysy.
Eger söýmeýäňmi, ýalbarýan saňa:

Gözleň bilen aýyplama, dur duýlup,
Çekme dünýäm girdabyňa, pursat ber,
Haýpyň gelsin, düşen halyma gyýlyp,
Hemişelik söýmegime rugsat ber.

Rugsat bolmasa-da, barybir... Söýerin!
Kömege ýetişip, kyn pursatlarda,
Bosagaňa gelip, başym goýaryn!

**Terjime eden Meýlis ROZYÝEW,
Türkmen döwlet bedenterbiýe we sport institutynyň
sport žurnalistikasy hünäriň talyby.**

DANTE ALIGÝERI

Dante Aligýeri beýik italýan şahyry, pähimdary, italýan edebi dilindäki edebiýatyň binýadyny goýujylaryň biridir. Söz ussady toskan şahyrlarynyň «täze stil» diýip at alan edebi akymynyň wekili bolupdyr. Ýöne döredijilikde öňden gelýän döplerini dowam etdiriji bolmak bilen çäklenmän, «Danteçilik şygryýeti», «Dantenin şygryýet mekdebi» diýen ýaly düşünjelerini ýaýramagyny esaslandyran ajaýyp şygry eserlerini döredipdir. Muňa ýazyjynyň kyssanyň we şygryň özboluşly utgaşmasyndan dörän «Täze durmuş», «Meýlis», «Ýlahy komediýa» atly poema eserleri aýdyň mysaldyr.

Gözleri misli bir şamçyrag deýin,
Gözellik paýlaýar töwerek-daşda.
Nazary ýatladar gudratyň öýün,
Tapylmaz diýmäge laýyk at başga.

Gözüm düşen zaman diýýän galdyrap:
«Ýok, indi aýlaman şol ýan gözümi».
Ýöne alajym nä, huşsuz sandyrap,
Unudýan gorkymy, beren sözümi.
Kötekleý-kötekleý garaçyglarym
Ýene-de howlukýan şol ýan bakmaga
Bakyp garaklarym oda gapmaga.

Gorky bilen eräp gidýär gözlemde
Kalbyma joş beren isleg-wysalym.
Amura bilmezmi bu düşen halym.

**Terjime eden Bahar AÝDOGDYÝEWA,
Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň
Daşary ýurt dilleri fakultetiniň talyby.**

ÄHLI DÖWÜRLERIŇ ŞAHYRY

✓ Türki medeniýetiň halkara guramasynyň (TÜRKSÖY) hemişelik geňeşiniň Türkiýe Respublikasynyň Bursa şäherinde geçirilen mejlisinde 2024-nji ýulyň «Türki dünýäniň beýik şahyry we akyl-dary Magtymguly Pyragy ýyly» diýlip yglan edilmegi akyl-dar şahyra goýulýan belent sarpanyň nyşanydyr. Şahyryň golýazmalar toplumynyň ÝUNESKO-nyň «Dünýäniň hakydasy» maksatnamasynyň halkara sanawyna girizilmegi we Magtymguly Pyragynyň 300 ýyllyk ýubileýiniň bu guramanyň şanly seneleriniň sanawynda orun almagy beýik söz ussadynyň gymmatly mirasy bilen türkmen halkynyň dünýä medeniýetine ägirt uly goşant goşandygyny aýdyň beýanyňa öwrüldi.

Indi 300 ýyl töweregi wagt bäri Magtymguly her bir türkmeniň kalbynda, aňynda ýaşap gelýär. Jan saglygyny baş döwleti hasaplaýan halkymyz başy ýassyga ýetip, baldyry syzlasa Magtymgula ýüzlenýär. Dana şahyryň: «Dertliler alnynda men

Lukman bolsam» diýen setirlerinden belent ruh, güýç-kuwwat tapýar. Başyna iş düşende, şahyryň «Delalat ýagşysyna» ýapyşýar. Halkyna ynsan-perwerligi, rehimdarlygy ündän beýik akyl-daryň: «Ýetim-ýesire, garyp-saýyyla güler yüz bermek, eliňden gelse tagam-duz bermek, gam-gussasyny ýagşy sözleriň bilen ýeňletmek» baradaky setirlerini janyňa noş edýär-de, «Entäni goldara hemaýat ýagşy» diýip, nesillerine öwüt-ündew edýär. Magtymguly Pyragynyň şygrylaryny guwwas kimin gulaçlan, şahyryň her bir setiriniň, sözünüň janlara melhemdigini tekrarlaýan Gahryman Arkadagymyz öz şygrynda bu halky ideýany ösdürüp, döwürdeşlerimize: «Kömeginde mätäçlere — Taňrynyň hemaýaty» diýip nesihat berýär.

Akyl-daryň şygrylaryny ylmy tarapdan öwrenip, ýeten belent derejesine göz ýetiren Gahryman Arkadagymyz şeýle mertebeli adamlaryň bihal dälidigini, kerem-keramatyň, asman perişdeleriniň oňa ýardygyny «Alynmuşdyr asmanlaryň

keramatly belligine» diýen dürdäne sözleriniň üsti bilen tassyklaýar. Şeýlelikde, dana Pyragynyň şygrylarynyň etikasyna, estetikasyna, taryhyna beletlik bilen baha berýär. Gahryman Arkadagymyz Magtymgulynyň milli şahyrylyk derejesini has ösdürüp, tutuş adamzadyň şahyry mertebesine ýetirýär. «Magtymguly Pyragynyň şygryýet dünýäsine diňe bir türkmen halky däl, eýsem, Ýer ýüzüniň beýleki milletleri hem uly hormat goýýar» diýip nygtaýar.

Gahryman Arkadagymyzyň hem-de hormatly Prezidentimiziň taýsyz tagallalary bilen gojaman Köpetdagyň eteginde bina edilen Magtymguly Pyragynyň heýkeli ýurdumyzyň bedew batly ösüşleriniň ukrady bolup, geljekki nesillere galjak mizemez ýadugärligidir.

**Agajan ANNAMYRADOW,
Ahal welaýatynyň Ak bugdaý etrabynyň
notarial edarasynyň döwlet notariusy.**

ИНТЕРЕСНОЕ О РОБОТАХ

ВПЕРВЫЕ КАРТИНА РОБОТА — ГУМАНОИДА ПОЯВИЛАСЬ НА ПРЕСТИЖНОМ АУКЦИОНЕ

✓ Мировой арт-рынок готовится к историческому событию: впервые на престижном аукционе Sothebys будет представлена картина, созданная роботом-гуманоидом. Произведение, получившее название «Бог искусственного интеллекта», представляет собой портрет выдающегося британского математика Алана Тьюринга, известного своим вкладом в криптографию во время Второй мировой войны, сообщает «МИР 24».

Автором уникального произведения является робот-художник Ai-Da, названный в честь Ады Лавлейс — пионерки в области программирования. Этот технологически продвинутый гуманоид, созданный в женском образе, оснащён камерами вместо глаз и бионическими протезами рук для создания художественных работ.

Торги, на которых будет представлено это необычное произведение искусства, запланированы на 31 октября. Эксперты оценивают двухметровое полотно в диапазоне от 130 до 196 тысяч долларов.

Подготовила Ораздурсун ГУЛЫКОВА, студентка ТСХУ имени С.А.Ниязова.

КИТАЙСКИЙ РОБОТ УСТАНОВИЛ РЕКОРД СКОРОСТИ БЛАГОДАРЯ КАЧЕСТВЕННЫМ КРОССОВКАМ

✓ Китайская компания Robot Era представила своего нового робота-гуманоида STAR1, который при беге трусдой развивает скорость 12,87 км/ч, что является новым рекордом для двуногих роботов. Разработчики снабдили своего робота парой качественных кроссовок, что, по их мнению, обеспечило ему преимущество над собратом, которому обуви не досталось.

STAR1 весит 65 кг при росте 171 см. Управление роботом основано на ИИ-ускорителе производительностью 275 триллионов операций в секунду (TOPS), что существенно выше типичной вычислительной мощности ИИ в лучших современных ноутбуках, которая варьируется от 45 до 55 TOPS. Робот также имеет 12 степеней свободы, что обеспечивает ему широкий диапазон движений.

STAR1 перемещался по различным типам местности, включая траву, гравий, асфальтированные и грунтовые

дороги. Под управлением ИИ роботу удалось поддерживать максимальную скорость в течение 34 минут.

Развив максимальную скорость 12,87 км/ч, STAR1 превзошёл рекорд робота H1 от Unitree, который был установлен в марте 2024 года и составлял 11,9 км/ч. Нужно отметить, что, в отличие от STAR1, H1 не бегал трусдой, а передвигался методом спортивной ходьбы, поскольку его ноги не оказывались в отрыве от земли одновременно.

В рекламном видеоролике команда разработчиков устроила соревнование по бегу между двумя одинаковыми STAR1 в пустыне Гоби. По их словам, робот, обутый в кроссовки, оказался победителем этой гонки. Похоже, что и самим создателям было непросто догнать своего робота.

Robot Era основана выходцами из Университета Цинхуа в августе 2023 года. Ранее компания уже представила несколько роботов-гуманоидов, а также роботизированную руку-манипулятор.

Подготовила Майса АХМЕДОВА, студентка.

КИТАЙСКИЙ РОБОТ УСТАНОВИЛ НОВЫЙ РЕКОРД ПО ПРЫЖКАМ В ДЛИНУ С МЕСТА

✓ Китайская компания Unitree поделилась хорошей новостью — их робот-гуманоид G1 поставил мировой рекорд по прыжкам в длину. Машине удалось с места прыгнуть на 1,4 метра. Разработчики заявляют, что это самый длинный прыжок, совершённый гуманоидным роботом.

Действительно, для механизма, чья высота составляет 1,32 метра, это большое достижение. Однако с людьми роботу пока рано тягаться. Для сравнения, самый длинный прыжок с места, совершённый человеком составляет 3,73 метра. Рекорд зафиксирован в 2015 году и принадлежит американцу Байрону Джонсу.

Некоторые из суставов робота могут поворачиваться на 360 градусов. У каждого шарнира от 23 до 43 степеней свободы. Конечности машины могут двигаться со скоростью 2 м/с. Робот оснащён батареями на 9000 мАч, что позволяет ему работать до 2 часов подряд.

Подготовил Реджепгелди ГУЛМЫРАДОВ, преподаватель Туркменского государственного энергетического института.

Esaslandyryjysy — Türkmenistanyň Bedenterbiýe we sport baradaky döwlet komiteti

«7/24.tm» — «Türkmenistan Sport» halkara žurnalynyň hepdelik elektron goşundysy.

Salgysy: Aşgabat, Saparmyrat Türkmenbaşy şaýoly, 54.

Telefon: +99312 22-81-38

Faks: +99312 22-77-03

e-mail: turkmenistansport@sanly.tm

A-115048

Žurnaly elektron görnüşde «turkmenmetbugat.gov.tm» internet sahypasyndan hem-de «Türkmenmetbugat» mobil goşundysyndan okap bilersiňiz.

Hojaberdi Apbaýewiň ýolbaşçylygyndaky «Türkmenistan Sport» halkara žurnalynyň döredijilik topary tarapyndan taýýarlanylýdy.

1-nji sahabynyň bezegini ýerine ýetiren Abdyrahman ROWŞENOW.

GIŇDIR DÜNÝÄ — GEŇDIR DÜNÝÄ

KEŞDEÇILERIŇ BÄSLEŞIĞI

✓ Aşgabadyň Jemgyýetçilik guramalarynyň merkezinde «Türkmen keşdesi — milli baýlygymyz» bäsleşiginiň jemi jemlendi diýip, «Türkmenistan: Altyn asyr» elektron neşiri habar berýär.

Bäsleşik Türkmenistanyň Zenanlar bileleşiginiň Merkezi geňeşi, Kärdeşler arkalaşyklarynyň Milli merkezi, Türkmenistanyň YUNESKO-nyň işleri baradaky Milli toparynyň sekretariaty we Türkmenistanyň Telewideniýe, radiogepleşikler we kinematografiýa baradaky döwlet komiteti tarapyndan guraldy.

Diňe çeper elli zenanlaryň bäsleşigine tomaşa etmek bilen çäklenmän, eýsem, ökde keşdeçini saýlap almaga şert döredildi, çünki bäsleşigiň ýeňijileri SMS bilen ses bermek arkaly kesgittenildi. Bäsleşikde SMS sesleriniň aglabasyny alan Mary welaýatynyň keşdeçileri ýeňiş gazandylar. Daşoguz welaýatynyň wekilleri ikinji orny eýelediler, Lebap welaýatynyň çeper elli zenanlary üçünji orny eýelediler.

**Taýýarlan Jennet BEKMETOWA,
Türkmen oba hojalyk
institutynyň mugallymy.**

IŇ KIÇI KIR ÝUWUJY ENJAM

✓ Hindistanly inžener Sebin Saji dünýäde iň kindiwanja kir ýuwujy maşyny döretdi diýip, UPI neşirine salgylanýan «Gazeta.ru» habar berdi.

Kir ýuwujynyň göwrümi 3,2x3, 3x3,8 santimetre deň. Ginnesiň rekordlar kitaby kitaby tarapyndan resmi hasaba alynmagy üçin Saji onuň işleýşini görkezdi. Enjam kir ýuwmagyň ähli tapgyryny — ýuwmagy, suwa çyrmagy hem-de sykmagy amala aşyrýar. Inžener kindiwanja enjamyň agramynyň 25 gramdygyny habar berdi, bu «Oreo» kökeleriniň ikisiniň agramyna deňdir.

**Taýýarlan Orazbibi HAJYAMANOWA,
TDBSI-niň sport žurnalistikasy
hünäriň talyby.**

TÄZE SAGAT KOLLEKSIÝASY

✓ Şweýsariýanyň sagat öndüriji kompaniýasy Patek Philippe bazara Cubitus ady bilen täze sagat çykardy. Bu kompaniýanyň 1999-njy ýuldan bäri ilkinji täze kolleksiyasy diýip, CNBC kanaly habar berýär.

Täze sagatlar döwrebap tehnologiýalar, şol sanda ultra-inçe öz-özi tow beritýän mehanizm we 18 millisekuntada dürli displeýlerdäki görkezmeleriň gabat gelmegini üpjün edýän çalt geçiş mehanizmi bilen enjamlaşdyryldy.

Patek Philippe kompaniýasy Audemars Piguet we Vacheron Constantin bilen bir hatarda lüks sagatlary öndürjileriň «uly üçlügine» girýär. Kompaniýa

1839-njy ýulda esaslandyryldy. Patek Philippe Grandmaster Chime dünýäde iň gymmat goşar sagatlary hökmünde rekordy saklaýar — olar 2019-njy ýulda Christie's auksionynda 31 million amerikan dollaryna satyldy. Iň gymmat jübi sagatlary 1930-njy ýyllaryň başynda çykarylan we 2014-nji ýulda auksionda 24 million amerikan dollaryna satylan altyn Henry Graves Supercomplication hasaplanylýar.

**Taýýarlan Meňli KULYÝEWA,
Ahal welaýat häkimliginiň 6-njy
tehniki-hünär okuw mekdebiň talyby.**

DÖRT GÜNLÜK IŞ HEPDESİ

✓ Germaniýada dört günlük iş hepdesini ornaşdyrmak taslamasynyň synaglary geçirilip, ol işgärler we iş berijiler üçin oňyn netijeleri görkezdi. Bu barada «naukatv.ru» habar berýär.

Synag Mýunster uniwersiteti, «Interaprenör» konsalting kompaniýasy we «4 Day Week Global» guramasy bilen bilelikde guraldy. Kompaniýalar işgärlerine hepdede bir kesgittlenen hem-de «çeýe», ýagny adaty bolmadyk dynç gününü berdiler. Synag alty aý dowam etdi. 45 gatnaşyjy guramanyň 2-si, hususan-da, iki uly ykdysady kompaniýa dört günlük iş gününe içerki goldawyň ýoklugy sebäpli aradan aýryldy.

Akylly sagatlar bilen ölçelýän işgärleriň fiziologiki maglumatlary, bedeniň we akyl saglygynyň gowulaşandygyny, şol sanda stres derejesiniň peselmegini, ýadawlygynyň alamatlarynyň azdygyny we ukynyň dowamlylygyny ýokarlandyryandygyny görkezdi. Dört günlük iş hepdesinde işleýän işgärler, gözegçilik toparyna garanyňda hepdede ortaça 38 minut köp ukladýardylar.

Taslama adamlaryň «ýaşyl» häsiýetine täsir etmedi, tersine, ýurt boýunça syýahatyň köpelenidigi anyklandy.

Guramanyň girdeji we dolanýşyk ýaly maliýe görkezijileri, birneme ösüş görkezse-de, öňki ýuldakydan düýpgöter tapawutly däldi. Muňa garamazdan, kompaniýalaryň köpüsi (70%-den gowragy) dört günlük iş hepdesini uzaltmak ýa-da doly girizmek arkaly bu tejribäni dowam etdirmek isleýändigini aýtdy.

**Taýýarlan Serdar AKGAÝEW,
S.A.Nyýazow adyndaky Türkmen oba
hojalyk uniwersitetiniň mugallymy.**

HOWA ŞARYNDA SYÝAHAT

✓ Britaniýaly telekeçi, Virgin Group kompaniýasyny esaslandyryjy Riçard Brenson howa şarynda stratosfera syýahata ugrar. Bu barada «The Independent» habar berýär.

Işewür dünýäde şeýle görnüşli ilkinji täjirçilik uçuşyna üç gatnaşyjynyň biri bolar. Uçuşy 2025-nji ýulda amala aşyrmak meýilleşdirilýär. Şarda Brenson bilen birlikde Virgin Group-nyň egindeş esaslandyryjylary Jeýn Poýnter we Taber MakKallum bolar.

Germetik kapsula 32 km belentlige galar. Mundan öň howa şarlary şeýle belentlige çykmandy. Şaryň birsydyrgyn uçuşy gaýtadan dikeldilýän wodorodyň kömegi bilen üpjün ediler.

Geljekde şarlar stratosfera sekiz ýolagçyny göterip biler. Şeýle uçuş üçin petegiň bahasy 125 müň amerikan dollary bolup, ol Space Perspective kompaniýasy tarapyndan amala aşyrylar.

«Men başdan geçirmeleri örän gowy görýärin we telekeçi kärdeşlerime olaryň biznes arzuwларыny durmuşa geçirmäge kömek edýärin. Howa şarlaryny dolandyrmak üçin köne ygtyýarnamamdan tozany üfläp aýyrmak mümkinçiligine sabyrsyzlyk bilen garaşýaryn» diýip, Brenson belledi.

Materialda Space Perspective-iň stratosfera şarlarynda uçuşlary gurnaýan dünýäde ilkinji kompaniýadegy bellenilýär. Kompaniýanyň wekilleriniň aýtmagyna görä, häzirkä günde 1800-den gowrak öňünden sargyt resmileşdirildi.

**Taýýarlan Albina ZAKIRJANOWA,
Türkmen oba hojalyk
institutynyň talyby.**

AÝYJYK PASPORT ALDY

✓ Beýik Britaniýanyň Içeri işler ministrligi kino gahrymany — aýyjyk Paddingtona resmi britan pasportyny gowşurdy. Bu barada «The Guardian» neşirine salgylanýan «rbc.ru» portaly habar berdi.

«Paddingtonyň başdan geçirmeleri 3» filminiň surata alynýan döwri prodýuser Rob Silwa Paddington üçin kinoda ulanmak maksady bilen pasport bermek baradaky haýyş bilen Içeri işler ministrligine ýüz tutdy. Ministrligiň işgärleri haýyşa seslenip, aýyjyk üçin hakyky fotosuratly pasport berdiler hem-de onda Paddingtonyň aýydygyny görkezdiler.

Aýyjyk Paddington Beýik Britaniýada rowaýaty kino gahrymanydyr. 2022-nji ýulda Patyşa maşgalasynyň «Youtubedäki» resmi sahypasynda Şa aýal Ýelizaweta II ýurdy dolandyrmagynyň 70 ýyllygyna gabatlanyp, wideorolik ýerleşdirildi. On-da Şa aýal Paddingtony Bukingem köşgüne çaý içişlige çagyryýar. Roligiň ahyrynda ol torbajygundan Paddingtonyň halaýan nygmatyny — marmeladly çörek çykaryp, aýyjyga hödür edýär.

**Taýýarlan Aýlar IMAMGULYÝEWA,
Türkmen döwlet maliýe
institutynyň talyby.**

СПОРТИВНЫЙ КАЛЕЙДОСКОП

УЧЁНЫЕ РАССКАЗАЛИ О ПРЕИМУЩЕСТВАХ ТРЕНИРОВОК ПОД ДОЖДЁМ

✓ Тренировки и обычные прогулки под дождём имеют свои недостатки и преимущества. Об этом сообщает эксперт клиники Майо в США Таннер Данн.

Во-первых, пребывание под дождём положительно влияет на психическое состояние человека.

Шум дождя может выступать в качестве естественного средства для снятия стресса, способствуя расслаблению и улучшению качества сна.

Во-вторых, дождь может положительно влиять на тех, кто занимается спортом на улице. Он помогает сохранять прохладу, позволяя тренироваться дольше и эффективнее.

Наконец, прогулки и другая физическая активность под дождём полезны для дыхательных путей. Дождь смывает загрязняющие вещества и аллергены, делая воздух чище и потенциально улучшая здоровье дыхательной системы.

Между тем дождь в холодную погоду может привести к ослаблению иммунитета и сделать вас восприимчивым к болезням.

ЭСТОНСКИЙ СПОРТСМЕН ПЕРЕШЁЛ ИЗ АЗИИ В ЕВРОПУ ПО КАНАТУ

✓ Ян Роозе стал первым, кому это удалось сделать. Спортсмен из Эстонии перешёл из Азии в Европу по канату, натянутому над Босфором на высоте 165 метров. Ян – чемпион мира по слэклайну (ходьба по спортивному канату) и до него ещё никому не удавалось преодолеть подобный маршрут протяжённостью более 1 км.

Чтобы переместиться с одного континента на другой, у Роозе ушло всего 47 минут. В течение всего этого времени спортсмену мешали сильные порывы

ветра, а канат, по которому он шёл, провисал.

Ян с детства интересовался экстремальными видами спорта. Какое-то время Роозе увлекался паркуром, а в 18 лет начал заниматься слэклайном. К 32 годам спортсмену удалось установить множество мировых рекордов, часть которых до сих пор никто не смог превзойти. Кроме того, Ян работал каскадёром во время съёмок голливудских фильмов «Кредо убийцы» и «Чудо-женщина».

В АПЛ ПРЕДСТАВИЛИ НОВЫЙ ЗИМНИЙ МЯЧ NIKE

✓ В английской Премьер-лиге (АПЛ) на зимний период сезона-2024/2025 будет использован новый мяч, созданный американским спортивным брендом Nike. Об этом сообщает Versus со ссылкой на пресс-службу лиги.

Новая модель получила ярко-жёлтый дизайн с розовыми и фиолетовыми деталями. Мяч, получивший название Nike Flight, отличается усовершенствованными характеристиками – формованные канавки обеспечивают более стабильный полёт, а технология «All Conditions Control» добавляет снаряду цепкую текстуру как в сырую, так и в сухую погоду.

ДУЭЙН ДЖОНСОН ВСТРЕТИЛСЯ С ФАНАТОМ

✓ Парень сбросил лишний вес всего за девять месяцев. Дуэйн Джонсон поделился кадром трогательной встречи с поклонником. Молодой человек по имени Джонни Клисби рассказал, что Скала стал его главным мотиватором для того, чтобы заняться собой.

Вы вдохновили меня на то, чтобы похудеть на 27 килограммов. Я сильно изменился за последнее время. Теперь я каждый день бегаю и поднимаю тяжести. То, что вы делаете — для меня огромная мотивация. Я

считаю, что вы потрясающий, – поделился Джонни.

Джонсон признался, что Клисби его по-настоящему растрогал. По словам актёра, слушая подобные истории поклонников, он понимает, что самая важная составляющая славы – это давать людям возможность становиться с каждым днём всё лучше.

ВЫЯСНИЛИ, В КАКОМ ВОЗРАСТЕ ОЛИМПИЙЦЫ ДОСТИГАЮТ ПИКА ФОРМЫ

✓ На результат олимпийских спортсменов влияют не только годы тренировок и дисциплины, но и, как оказалось, их возраст. Команда студентов Университета Ватерлоо использовала статистику, чтобы выяснить, когда олимпийские легкоатлеты находятся на пике своей формы.

В отличие от других олимпийских видов спорта, таких как футбол и теннис, у которых есть свои собственные престижные соревнования за пределами Игр, Олимпиада – это крупнейшая сцена, где соревнуются легкоатлеты.

Поскольку Олимпиада проводится только раз в четыре года, легкоатлеты должны тщательно продумать, когда и как им следует тренироваться, чтобы максимально увеличить свои шансы на участие в Олимпиаде, находясь на пике своей формы.

Команда обнаружила, что средний возраст участия легкоатлетов-олимпийцев оставался на удивление стабильным как для мужчин, так и для женщин за последние три десятилетия: чуть менее 27 лет. Анализ показал, что средний пиковый возраст для этих спортсменов как раз составлял 27 лет. Затем с каждым годом вероятность того, что пик формы ещё впереди, снижается на 44%.

По материалам интернет-изданий.

ИСТОРИИ С ВЕЛОСИПЕДОМ

ФАНАТ ПРОЕХАЛ НА ВЕЛОСИПЕДЕ 13 000 КМ РАДИ ВСТРЕЧИ С РОНАЛДУ

✓ Один из самых преданных фанатов Криштиану Роналду совершил невероятное путешествие ради встречи со своим кумиром. Как сообщает Record, китайский болельщик проехал на велосипеде 13 000 км, чтобы увидеть португальскую звезду.

Путешествие заняло 6 месяцев и 20 дней. Фанат выбрал велосипед в качестве основного способа передвижения из-за отсутствия средств на авиаперелёт. Его решимость и настойчивость привлекли внимание не только СМИ, но и саудовского клуба «Ан-Наср», за который выступает Роналду.

Клуб организовал встречу фаната и игрока после матча Про-лиги против «Аль-Шабаб». Во время мероприятия Роналду исполнил мечту своего поклонника: он подарил ему

памятный автограф и сделал совместную фотографию, увековечив момент.

150 КМ НА ВЕЛОСИПЕДЕ БЕЗ ПОМОЩИ РУК

✓ На это у него ушло 7 часов 18 минут и 13 секунд. Велосипедист из Индии Вайбхав Раджамани установил новый рекорд Гиннеса, проехав на велосипеде без помощи рук дистанцию протяжённостью 151,33 километра. 22-летний спортсмен с детства тренировался в навыке балансирования на велосипеде.

По словам Вайбхава, он впервые попробовал сесть за руль в возрасте пяти лет. С того момента он регулярно занимался и часто преодолевал несколько десятков километров за день. По словам рекордсмена, постепенное езда на велосипеде без рук стала для него обычным делом.

Подготовил Медет АКМАНМЕДОВ, спортивный обозреватель.